

JENNIFER JENSEN OG HANNE BIRGITTE JØRGENSEN

KNOCKOUT

FORTÆLLINGEN OM LÆRERLOCKOUTEN

folkeskolen
FAGBLAD FOR UNDERVISERE

Forside

Forord

Sammenbrud

Mere for pengene

Afgørelsen

Lockouten er løs

Rutinen sætter ind

Rustne stemmer og
metaltræthed

Selvrespekt

Tilbage til en helt
almindelig hverdag

Epilog

Tak

Kolofon

0

Forord

Ingen ved endnu, hvilken betydning den fire uger lange lockout af lærerne vil få på længere sigt. Men selv om konflikten ikke endte godt set fra lærernes synspunkt, så håber vi, at mange alligevel vil have lyst til at genkalde sig det hele – om ikke andet så af mentalhygiejniske grunde. Den lange lockout havde bestemt også sine positive sider for lærerne, som viste et sammenhold og en kreativitet, der kom bag på mange.

En del lærere udfoldede også et stort engagement på folkeskolen.dk, både som lærerreportere, i debatindlæg og i kommentarer. Alt i alt var 200.000 forskellige personer inde i lockout-måned.

Folkeskolens redaktion fulgte det hele på tæt hold og skrev flere hundrede artikler undervejs. Historien her er resultatet af en holdindsats. Det, som er skåret ud, kan stadig læses på folkeskolen.dk.

Det er ikke hele historien. Vi har foretaget hårdhændede valg i begivenhederne. For eksempel er vi ikke i tvivl om, at hele historien startede langt tidligere – måske under regeringens dannelse, måske endnu før. Men vi har af hensyn til læserne valgt at begynde på et senere tidspunkt og fokusere på den del af historien, hvor lærerne var mest aktive.

Bogen bygger på alt dette og to baggrunds-interviews med de to hovedforhandlere, Anders Bondo og Michael Ziegler. Men de har naturligvis intet ansvar for resultatet eller eventuelle fejl. Det har alene redaktionen.

Folkeskolens redaktion

v. Jennifer Jensen og Hanne Birgitte Jørgensen
København 17. juni 2013.

Forside

Forord

Sammenbrud

Mere for pengene

Afgørelsen

Lockouten er løs

Rutinen sætter ind

Rustne stemmer og
metaltræthed

Selvrespekt

Tilbage til en helt
almindelig hverdag

Epilog

Tak

Kolofon

0

For rullende kameraer skændtes de to chefforhandlere fredag den 22. marts.

Sammenbrud

Anders Bondo Christensen bliver jublet gennem menneskemængden, mens han baner sig vej frem mod Forligningsinstitutionen.

Lærere forklædt som patienter med bandager og morgenkåber tager imod med skilte. "Doktor Bondo holder liv i den danske model", står der.

Klokken er lidt i fire, 22. marts. Det er i dag, den mest afgørende forhandling om lærernes arbejdstid skal foregå. Sidste chance for at undgå den første lockout nogensinde af 43.000 folkeskolelærere.

Modparten Michael Ziegler fra KL bliver mødt af dansende skilte med billeder af ham selv og tekster som "Har du set denne mand? Efterlyst for mordforsøg på den danske model".

Michael Ziegler presser sig fremad.

"Skammer du dig ikke?", råber en ældre kvinde.

KL's hovedforhandler giver sig tid til at svare på spørgsmål, både fra den ældre kvinde og de mange journalister.

"Jeg kan godt mærke, at det ikke er mine støtter, der står her", siger han til kameraerne.

Han skitserer også de tre mulige udfald af dagens forhandlinger. Forlig, udsættelse eller sammenbrud.

"Det endte, som vi havde regnet med. Men det er alligevel mærkeligt."

Anders Bondo

Allerede klokken 21 rammer fødderne trinene tungere end normalt, da Anders Bondo går op ad trappen mod det rum, hvor arbejdstagersiden altid sidder i Forligsinstitutionen. Han går forrest – skarpt forfulgt af de tre andre lærerforhandlere. Sammen har de netop forladt forligsmand Mette Christensens mødebord på første sal. Budskabet fra forligsmanden er klart. Forhandlingerne om en arbejdstidsaftale for lærerne er brudt sammen, og hun ser ikke perspektiver i at lave en mæglingsskitse.

"Det endte, som vi havde regnet med. Men det er alligevel mærkeligt", siger Anders Bondo, da de når deres rum.

Hans kone, Gitte Hansen, er til stede. Hun ringede, kort efter det stod klart, at Mette Christensen snart ville erklære sammenbrud, og der blev sagt OK til, at hun blev inviteret ind. Han har ikke set meget til Gitte på det seneste. Nu finder hun øl frem fra tasken og stiller dem på det store mødebord, som alle sætter sig rundt om.

De når lige at tage en slurk, før Anders Bondo siger: "Vi skal have de borgmesterbreve ud".

Det næste skridt har været planlagt med Danmarks Lærerforenings kommunikationsafdeling i flere dage. Anders Bondo tvivler ikke et sekund på, hvad han skal gøre. Han sætter øllen på bordet, slår coveret op på sin iPad og begynder at skrive en e-mail, som han vil sende til landets borgmestre med et vedhæftet brev.

Rummet er ulideligt varmt. Alle er pålagt tavshedspligt, mens forhandlingerne er i gang i Forligsinstitutionen. Derfor har lærernes forhandlere for længst besluttet, at de, i det øjeblik sammenbruddet er en realitet, vil fortælle om alle de forslag, de er kommet med under forhandlingerne, igen. På den måde prøver de at sikre, at alle borgmestre ved, hvor langt lærerne er klar til at gå for at nå en aftale. Måske vil nogle borgmestre lægge pres på KL's bestyrelse for at forhandle igen.

Et stykke nede i mailen skriver Anders Bondo, at "hvis vi skal bruge den finske model, så lad os dog gøre det". Den finske model ligner den arbejdstidsaftale, som lærerne arbejder efter i dag – og Anders Bondo har nævnt modellen kort på et af de første møder i Forligsinstitutionen. Han forventer bestemt ikke, at det er KL's ønske.

Han skriver ordene fredag aften i det varme mødelokale, fordi han i ugevis har følt sig provokeret af, at både regeringspolitikere og KL's toppolitikere flere gange har sagt, at det er på grund af lærernes arbejdstidsaftale, at de danske elever ikke læser godt nok. Men Finland, hvis arbejdstidsaftale ligner den danske, ligger helt i top i internationale læseundersøgelser. Så kan man vel bruge

deres model? Han vedhæfter det forberedte brev, trykker send og vender tilbage til sin øl.

*

I arbejdsgivernes rum på samme etage sidder Michael Ziegler. Han modtager mailen på sin iPad – næsten samtidig med de fem andre i KL's forhandlingsdelegation.

"Hvad er nu det her for noget?", tænker han.

Han føler sig helt groggy.

"Hvad har han gang i?", siger en af de andre.

KL's forhandlere har hørt kort om den finske model, men forhandlerne har aldrig opfattet den som et reelt forslag.

"Vi bliver nødt til at genoptage forhandlingerne", lyder det i rummet.

KL's direktør, Sine Sunesen, går hen til lærernes rum for at høre, hvad der sker, og fortælle, at KL ønsker at genoptage forhandlingerne.

"Nå, I sidder nok og drikker øl?", siger hun, da hun står i døren til arbejdernes rum.

"Hvordan kan I introducere en ny model nu?", spørger hun vredt og tilføjer, at forhandlingerne bør genoptages.

"Det er ikke en ny model", siger Anders Bondo og undrer sig over, at hun skælder ud.

Lidt efter går Anders Bondo ned ad trappen for at orientere pressen om sammenbruddet. Hans ankomst vækker de ventende journalister, og kameraerne rettes mod ham.

Imens står Michael Ziegler oppe på anden sal med kontorchef i KL Nanna Abildstrøm. Han kan godt høre, at Anders Bondo er ved at forklare om sammenbruddet. Han har været lidt oppe og nede mellem første og anden sal, fordi KL's forhandlere er ved at afklare med Mette Christensen, hvordan forhandlingerne kan genoptages.

"Jeg går ned og henter ham", siger han pludselig.

På vej ned ad trappen er Michael Ziegler i oprør. Det er et af de mest ubehagelige øjeblikke undervejs, og han er bestemt ikke godt tilpas. Han ved simpelthen ikke, hvad der vil ske, når han går gennem døren ud i foyeren til de snurrende kameraer.

Da Michael Ziegler træder ind i foyeren, er Anders Bondo vendt mod DR's mikrofon i færd med at forsøge at forklare,

hvad der er sket. Hurtigt vender TV2 mikrofonen mod Michael Ziegler. Han er tydeligt rystet og forsøger at overdøve Anders Bondos interview, mens han til TV2 fortæller, at Anders Bondo har sendt en mail med et nyt forslag om at bruge den finske model – et forslag, der aldrig har været på forhandlingsbordet, og at parterne derfor må tilbage til forhandlingsbordet nu.

Journalisterne får gennet de to sammen, så de kan være i ét skærbillede. Den finske model bliver nævnt.

"Hvis vi kan lave den finske model, så har det godt nok været drama for ingenting", siger Anders Bondo til journalisterne.

"Men jeg kan bare ikke forstå, at du ikke kommer med den finske model og lægger den på forhandlingsbordet. Det ville da være god stil", siger Michael Ziegler til de snurrende kameraer.

Han spørger Anders Bondo, om der på noget tidspunkt har været et papir på bordet med den finske model. Anders Bondo bekræfter, at der ikke har været et papir. Han har aldrig opfattet det som en mulighed, at KL ville forhandle med udgangspunkt i sådan en model.

Ziegler siger, han ikke kender til den finske model – Bondo kalder Ziegler for historieløs. De mundhugges. Foran rullende kameraer. Journalisterne er målløse. Det her er godt tv.

"Jeg synes ikke, vi skal stå her og skændes for åben skærm. Jeg tror, der er mange forældre, der synes, det her er uklædeligt", siger Michael Ziegler.

"Jeg synes, vi skal gå op med det samme og genoptage forhandlingerne".

"Hvor længe tror du, de varer", siger Anders Bondo.

Han er ikke i tvivl om, at det hele bare er et mediestunt, som skal få det til at se ud, som om KL forhandler for alvor. Naturligvis kender embedsmændene i delegationen den finske model i detaljer, tænker han på vej ud.

De to mænd forlader journalisterne og går op ad trappen.

"Jeg synes, vi skal gå op med det samme og genoptage forhandlingerne".

Det første forhandlingsmøde mellem KL og LC foregik i KL's bygning på Amager. Pressen var klar, da de obligatoriske håndtryk og smil til kameraet blev leveret.

Foto: Bo Tornvig

Forside

Forord

Sammenbrud

Mere for pengene

Afgørelsen

Lockouten er løs

Rutinen sætter ind

Rustne stemmer og metaltræthed

Selvrespekt

Tilbage til en helt almindelig hverdag

Epilog

Tak

Kolofon

0

Emil er i gang med at bygge et fuglehus sammen med tre andre fra klassen. Lugten af træ, lyden af saven, den rette vinkel på fuglehusets tag – det får Pythagoras sætning til at hænge bedre fast.

Mere for pengene

Det tv-transmitterede drama fra fredag 22. marts var den foreløbige kulmination på et forløb, som var startet mange måneder tidligere.

Tirsdag 2. oktober 2012 trådte statsminister Helle Thorning-Schmidt op på Folketingets talerstol i sin hvide spaderserdragt. Det var årets åbningstale, og der var især kælet for ét element: afsnittet om fremtidens skole.

"Lad os tage en dreng på 13 år, der går i 7. klasse", sagde statsministeren.

"Han kan for eksempel hedde Emil. Og skoledagen kan for eksempel starte med matematik. Klassen lærer om vinkler, grader og procenter. Matematikken er flyttet fra klasselokalet til skolens værksted. Her er Emil i gang med at bygge et fuglehus sammen med tre andre fra klassen. Lugten af træ, lyden af saven, den rette vinkel på fuglehusets tag – det får Pythagoras' sætning til at hænge bedre fast".

Alt det krævede blot, sagde Helle Thorning-Schmidt, at lærerne og eleverne var mere sammen.

Kort efter understregede KL's chefforhandler, formand for Løn- og personaleudvalget Michael Ziegler, da også, at lærernes arbejdstid stod i vejen for statsministerens vision:

"Hvis arbejdstidsaftalerne er væk, er en af de væsentligste forhindringer for at lave en helhedsskole for Emil fjernet".

Anders Bondo og hans forhandlere blev ikke overraskede. Allerede i regeringsgrundlagt havde de set en sætning om, at lærerne skulle have mere tid sammen med eleverne.

Men det var ikke lykkedes for dem at få at vide, hvad sætningen præcist dækkede over.

Herefter begyndte tingene at bevæge sig. I slutningen af november blev det meste af reform-udspillet omtalt i pressen. Eleverne skulle være flere timer på skolen, de skulle have mere undervisning i matematik og dansk, og noget af undervisningen skulle foregå i såkaldte aktivitetstimer, hvor eleverne skulle lære teori gennem praksis, som statsministeren havde fortalt. Fra et lækket tophemmeligt udkast til udspillet fremgik det, at den lange skoledag skulle finansieres gennem en "modernisering af lærernes arbejdstid".

Udmeldingerne gav genlyd i den politiske ledelse i Danmarks Lærerforening, DLF.

"Jeg er i eksistentiel krise", udtalte Regitze Flannov, medlem af Socialdemokraterne og hovedstyrelsen i Danmarks Lærerforening.

Hun overvejede at melde sig ud af partiet.

"Hvis jeg tog mig selv lidt mere alvorligt, meldte jeg mig ud på stedet", sagde Niels Christian Sauer, mangeårig debattør og formand for Socialdemokraternes Skoleforum.

Han tilføjede:

"Men man siger jo gerne, at man ikke skal true med at gå, man skal true med at blive!".

Det blev imidlertid kun den første af mange kriser, de to og resten af de socialdemokratiske medlemmer af DLF's hovedstyrelse skulle møde senere.

*

Lærerne skulle i gennemsnit skulle undervise næsten tre lektioner mere om ugen, for at regnestykket kunne gå op

Det færdige udspil lå klar 4. december, og her blev det endeligt slået fast: Lærerne skulle levere de ekstra timer til eleverne og dermed undervise mere inden for samme arbejdstid.

"Den sammenhængende skoledag indebærer, at eleverne tilbringer mere tid sammen med lærerne. Det kan opnås ved en bedre brug af de eksisterende ressourcer og forudsætter især en mere fleksibel anvendelse af lærernes arbejdstid", lød det i udspillet.

Lærerne skulle i gennemsnit undervise næsten tre lektioner mere om ugen, for at regnestykket kunne gå op, fortalte børne- og undervisningsminister Christine Antorini. Den socialdemokratiske minister refererede til tal, samlet af KL, der viste, at en lærer underviste 16 klokketimer om ugen i gennemsnit.

Da KL fremlagde tallene, havde DLF allerede gjort opmærksom på, at der i de gennemsnitligt 16 klokketimer, som KL havde talt sig frem til kun var medregnet den tid, hvor læreren lige præcis står i klassen. Funktioner som læsevejleder, skolebibliotekar, it-vejleder, elevernes frikvarterer og alt andet, som lærerne bruger tid på, trak derfor gennemsnittet ned.

Generaliseringen med de 16 klokketimer irriterede derfor mange lærere. I deres ører lød det, som om Antorini og KL nærmest sagde, at de kun arbejdede 16 timer om ugen. De vidste også godt, at ingen i den almindelige befolkning kunne gennemskue, hvad en lærer bruger sin tid på ud over at stå i en klasse og undervise, og at mange også forvekslede klokketimer og lektioner.

I reformudspillet var der lagt op til flere timer i de fleste fag: Skoleugen skulle forlænges, så den bestod af 30 timer fra børnehaveklassen til 3. klasse, 35 timer for elever i 4.-6. klasse og 37 timer for elever i 7.-9. klasse.

Kampen om den offentlige mening var nu i fuld gang. Forud for udspillet lancerede DLF en annonce-kampagne, hvor foreningen kom med fire konkrete bud på, hvordan en folkeskolereform skulle se ud.

Efter reformudspillet kom DLF med et tilbud om, at lærerne gerne ville undervise 25 klokketimer om ugen. Man ville afskaffe 45 minutters- lektionerne og i stedet i takt med regeringens reformudspil indføre en sammenhængende skoledag, hvor elevernes frikvarterer enten var sløjftet eller var en del af undervisningstiden.

Michael Ziegler var hurtigt ude med det budskab, at der var tale om et optisk bedrag, hvor lærerne forsøgte at fremstille det, som om de havde tilbudt noget, men i virkeligheden bare kaldte pausetid for undervisningstid.

I debatten på folkeskolen.dk var flere medlemmer dog ikke enige. De mente, at Anders Bondo havde tilbudt for meget.

Sympatien var dog umiddelbart på KL's side, vurderede arbejdsmarkedsforsker Flemming Ibsen. Forældrene syntes, mente han, at reformen var en god idé – og der var opbakning til, at lærerne skulle undervise noget mere.

I den kommunale verden fandtes dog en enlig modstander af KL's linje. Den socialdemokratiske Simon Pihl Sørensen, viceborgmester i Lyngby-Taarbæk, lancerede på dette tidspunkt en enmandshær, som konflikten igennem skulle forsøge at mobilisere det kommunale bagland imod KL's krav. Det lykkedes ham alt i alt at samle et par hundrede underskrifter blandt de kommunale byrødder.

Enhedslisten stod samtidig for den første – men absolut ikke sidste – kritik af, at det stred imod den danske model på forhånd at basere en regerings politik på et bestemt

forhandlingsresultat. Der var ikke meget forhandling, når resultatet var givet på forhånd, sagde de.

Med til mistanken om, at der var tale om aftalt spil mellem KL og regeringen, var historierne om "den hemmelige arbejdsgruppe", hvis kommissorium det lykkedes DR at grave frem.

I arbejdsgruppen sad repræsentanter fra KL og Finansministeriet sammen med embedsmænd fra Ministeriet for børn og undervisning og Moderniseringsstyrelsen. Gruppen blev nedsat i kølvandet på økonomiforhandlingerne i 2011 mellem KL og Finansministeriet og havde til formål at få analyseret og ændret i både gymnasielærernes og folkeskolelærernes arbejdstidsregler. Hensigten var, at kommunerne skulle have mere undervisning for de samme lønkroner.

Udtrykt i kommissoriesprog stod der:

"Regering og KL er enige om et styrket fokus på at opnå mere undervisningstid for de nuværende ressourcer i folkeskolen og det almene gymnasium".

Formålet var desuden, hed det, "at forberede overenskomstforhandlingerne på det offentlige område i 2013".

Hvad arbejdsgruppens analyse endte med, vides ikke.

DLF søgte aktindsigt, men fik afslag. Foreningen klagede til ombudsmanden, som af Finansministeriet fik det svar, at "arbejdsgruppens dokumenter er (...) ikke indgået i forberedelsen af selve overenskomstforhandlingen". Der var derfor tale om interne papirer, som ikke er omfattet af aktindsigt.

Ombudsmanden konkluderede, at det var "overraskende", især da gruppen jo netop havde til formål at forberede overenskomsterne. Afslaget på aktindsigt var dog efter reglerne, lød konklusionen.

Under alle omstændigheder havde både regering og KL en solid interesse i at give hinanden håndslag på at få mere undervisning ud af lærerne. Regeringen, fordi de ellers skulle betale kommunerne mere i forbindelse med en folkeskolereform. Det ville meget hurtigt blive meget dyrt, hvilket også den tidligere regering havde måttet sande, da de ønskede at give flere timer til eleverne. KL, fordi de gerne ville afskaffe aftalen om, at der skulle afsættes forberedelsestid og tid til de andre opgaver, som følger med, hver gang en lærer skal undervise.

*

Den 7. december startede overenskomstforhandlingerne mellem KL og de kommunalt ansattes

Ombudsmanden konkluderede, at det var "overraskende", især da gruppen jo netop havde til formål at forberede overenskomsterne.

"Det er lige strengt nok, at hun får det

*til at lyde, som om
vi ikke selv ved,
hvad vi skriver".*

*Professor Peter Allerup, fra
DPU, Århus Universitet*

forhandlingsorganisation KTO, som DLF er en del af. Som chefforhandler for KTO sad Anders Bondo, formand for DLF. På den anden side var Michael Ziegler leder af forhandlingerne.

Smilene var fremme, og fotografernes blitz blinkede. Efter en kort tid forlod parterne dog bordet igen.

Midt i det hele blev to af de mest omtalte internationale undersøgelser på området, Pirls og Timss, offentliggjort 11. december. De to undersøgelser svarer til den mere kendte Pisa-undersøgelse, men vedrører eleverne i 4. klasse.

De indeholdt to politiske bomber, som gjorde livet mere surt for regeringen. For det første var resultaterne faktisk så gode, at det var svært at argumentere for, at de i sig selv nødvendiggjorde en total reform af folkeskolen. De danske elever i 4. klasse lå inden for topfem i læsning og havde også rykket sig pænt i matematik. Problemerne med en alt for stor spredning af elevernes faglige niveau var dog stadig aktuelle og talte for, at det var nødvendigt med en eller anden form for kur.

For det andet havde forskerne samtidig undersøgt, om regeringens medicin, flere timer til eleverne, var den rigtige kur mod problemerne. De konkluderede, at der ikke var en sammenhæng mellem faglige resultater og antallet af timer. Og skrev det i en pressemeddelelse, som blev refereret af medierne.

Derefter gik ministeriet selv ud med en pressemeddelelse. Christine Antorini skrev, at undersøgelsens konklusion byggede på en misforståelse. Det førte til [en lang disput](#) mellem ministeren og forskerne gennem december og januar. Forskerne følte sig misbrugt af ministeriet.

"Det er lige strengt nok, at hun får det til at lyde, som om vi ikke selv ved, hvad vi skriver", sagde professor Peter Allerup fra DPU, Århus Universitet

Forskerne endte med at få en uforbeholden undskyldning på et møde i ministeriet. Men i den store offentlighed fik de finurlige forskerdiskussioner ingen betydning. Ministeren fastholdt det, som for de fleste lyder som sund fornuft: Flere timer, så lærer eleverne mere.

Presset på lærerne var intakt.

*

Mens fejden fandt sted, havde Danmarks Lærerforening kaldt alle mand af huse til ekstraordinær kongres 8. januar 2013. Baggrunden var KL's forhandlingsudspil og regeringens sammenkædning af en folkeskolereform og overenskomstforhandlingerne. Fra kongressens talerstol i Bella Centrets store sal tordnede formanden mod regeringen:

Foto: Klaus Holsting

Til en ekstraordinær kongres i januar sikrede DLF sig, at der var enighed om strategien for de fremadrettede forhandlinger.

"Det er helt uden fortilfælde, at en regering fremlægger en ambitiøs politisk reform, og så viser det sig, at den vigtigste finansieringskilde skal findes i de ansattes overenskomst".

Anders Bondo fik stående klapsalver. Mange tilhørere følte, at kampgejsten kom helt op under loftet.

På kongressen demonstrerede formanden for LO, Harald Børsting, i sin tale, at der var opbakning fra den øvrige fagbevægelse. Han advarede politikerne mod utidig indblanding i forhandlingerne til skade for den danske model.

Nu skulle offentligheden så overbevises. DLF skruede bissen på i en ny kampagne, som var direkte rettet mod regeringens helhedsskole-reform. Budskabet var, at når lærerne skulle levere den ekstra undervisningstid, ville de få mindre forberedelsestid. Mindre forberedelse var lig med discount-undervisning.

Foreningen lancerede også en hjemmeside, www.gordetnurigtigt.dk, og en række små virale film, som på en humoristisk måde viste, hvad der kan ske, hvis man ikke forbereder sig.

I slutningen af januar startede så de politiske forhandlinger om folkeskolereformen. Også her blev spørgsmålet om sammenkædning af overenskomstforhandlinger og reform et tema. Venstre fik slået fast, at lærernes overenskomst var afgørende for at finansiere reformen. Og Enhedslisten stillede spørgsmål til ministeren om at redegøre for finansieringen.

I sit svar skrev ministeren blandt andet:
"En normalisering af lærernes arbejdstidsregler vil muliggøre, at lærerne tilbringer mere tid sammen med eleverne, hvorved antallet af timer i folkeskolen kan øges inden for en uændret udgiftsramme".

I alt skulle der leveres cirka ti millioner ekstra lektioner – to millioner undervisningslektioner og otte millioner aktivitetslektioner.

DLF begyndte nu at varme op til forskellige aktiviteter. I tre weekender samledes omkring 600 lærere landet over for at udvikle ideer til, hvordan man kunne forbedre lærernes omdømme.

Et af resultaterne af de kreative dage blev Løsning Skoles video Gangvagt Style, der endte som en sand lærer-landeplage og blev set i youtube-udgaven over 400.000 gange, før konflikten var slut. I videoen rappede og dansede halvdelen af skolens lærere sig med klædelig selvironi gennem lærernes arbejdsopgaver på melodien af det koreanske verdenshit Gangnam Style.

"Vi ønsker blot at sætte lærerne fri, så de sammen med deres ledere ude på skolerne kan beslutte, hvad arbejdstiden skal bruges på".

Michael Ziegler

Tre lærere fra Løsning Skole blev landskendte med deres video Gangvagt Style.

KL kørte også tropperne i stilling til mediekonfrontationen. Foreningen oprettede et site, www.meretidsammen.dk, der alene via navnet tydeligt fortalte, hvad foreningen gik efter. Her havde KL samlet en række informationer, som understøttede deres kampagne.

"Vi ønsker blot at sætte lærerne fri, så de sammen med deres ledere ude på skolerne kan beslutte, hvad arbejdstiden skal bruges på. Nøjagtig som det foregår på alle andre arbejdspladser", sagde Michael Ziegler.

*

Snart begyndte en anden forhandling, der blev fulgt med spænding af lærerne. Gymnasielærerne skulle forhandle om deres arbejdstidsaftale, som lignede en tidligere version af folkeskolelærernes aftale. De sad over for Finansministeriets forhandlere, som havde erklæret forberedelsestiden krig under slagordet "normalisering".

Alle holdt vejret.

8. februar om morgenen faldt bomben. Efter knap et døgn's forhandlinger nåede finansminister Bjarne Corydon og AC og gymnasielærerne frem til en aftale om gymnasielærernes arbejdstid. Gymnasielærerne droppede deres arbejdstidsaftale, men fik til gengæld en lønstigning på gennemsnitligt 4,7 procent om året.

Aftalen fik et efterspil i Gymnasielærernes repræsentantskab, hvor den blev stemt ned med 105 mod 91 stemmer. Formand Gorm Leschly argumenterede med, at der reelt ikke havde været noget at forhandle om:

"Lige meget hvad kommer den nuværende aftale jo ikke tilbage. Der kommer en ny model; spørgsmålet har været, hvor meget vi kunne få ud af det", sagde han og henviste til, at den anden part havde en stor del af Folketinget med sig.

Men lærernes analyse var anderledes.

Gymnasielærernes formand solgte sig så dyrt som muligt. DLF nægtede at sælge. På grund af afstemningsreglerne for de statsansatte akademikere i AC, hvor gymnasielærerne blot udgør en lille del, blev aftalen vedtaget, på trods af at 85 procent af gymnasielærerne stemte imod ved urafstemningen.

"De har solgt aftaleretten for penge", rasede formand for overenskomstudvalget i DLF, Gordon Ørskov Madsen.

Han lovede, at det samme ikke ville ske i forhandlingerne om folkeskolelærernes arbejdstid.

Men aftalen lagde unægteligt pres på DLF. Finansminister Bjarne Corydon kunne nemlig bruge den som argument for, hvorfor også folkeskolelærerne burde gå med til en aftale. Når gymnasielærerne vil normaliseres, hvorfor vil I så ikke, var logikken.

Straks efter, at der var sat underskrift på aftalen, sendte Finansministeriet et brev ud til ledere på gymnasierne om, at de ikke skulle indgå lokale aftaler omkring arbejdstid, nu hvor den centrale aftale var afskaffet. Og selv om ministeriet senere meldte ud, at gymnasierne skam havde ret til at indgå lokale aftaler, havde Bjarne Corydon leveret et tydeligt signal til gymnasierektorerne; lad være at indgå aftaler på jeres skoler.

Presset på lærerne blev skruet i vejret.

*

Derfor kaldte de konsekvent kravene for en "normalisering".

"Det rene Wild West. "

Sådan lød Anders Bondes reaktion, da han 20. februar kommenterede på [det første KL-bud](#) på, hvordan lærernes arbejdstidsaftale skulle se ud. Det indeholdt en årsnorm på 1924 timer, som skolelederen alene først skulle gøre op ved årets afslutning.

Bondo mente, at udspillet rejste mange spørgsmål og ønskede blandt andet at få konkret besked på, hvordan man skulle planlægge et skoleår og sikre lærerne mod at arbejde for meget.

"Så bliver det sådan for skolelærere, som det er for resten af arbejdsmarkedet, at man ved, hvornår man kommer, og hvornår man går. Man løser sine arbejdsopgaver i sin arbejdstid. Derfor har man også styr på, hvor meget man arbejder", lød Michael Zieglers svar.

Her fremførte han et af KL's hovedargumenter: At ingen andre lønmodtagere i Danmark havde en aftale om,

hvordan de skulle fordele deres arbejdstid. Derfor kaldte de konsekvent kravene for en "normalisering".

DLF's vigtigste argument herimod var, at lærerne var forpligtet til at løse en hel række opgaver, som der skulle sikres tid til. Argumentet fra Lærerforeningen fik dog aldrig samme gennemslagskraft.

Folkeskolens redaktion undersøgte, hvordan det var i andre lande i Europa og konkluderede på baggrund af EU-tal, at der overalt foregik en eller anden form for regulering af underviseres undervisningstid, selv om det ikke altid var i form af en overenskomst. Det kunne også være et loft over, hvor mange timer de skulle undervise.

I slutningen af februar forsøgte DLF igen at komme med [et forslag](#) efter flere gange uden held at have afkrævet KL skriftlige svar på deres tanker. KL og pædagogernes fagforening, BUPL, havde aftalt at vente med at forhandle om skolepædagogernes vilkår, til efter en folkeskolereform var vedtaget. Anders Bondo foreslog nu, at man gjorde det samme med folkeskolelærernes aftale. Men Michael Ziegler vendte som forventet tommelfingeren nedad.

I mediekrigen begyndte fronterne at skifte en smule. I slutningen af februar var der en stigende skepsis i befolkningen over for skolereformen, og flere og flere fik sympati for lærerne. Men der var stadig solid opbakning til, at lærerne skulle undervise mere, og forhandlingerne om overenskomsten kørte videre.

Tidspresset begyndte nu at stige.

1. marts var sat som deadline for at nå en aftale, hvis ikke parterne skulle ende i Forligsinstitutionen. På dette tidspunkt havde der kun været et enkelt møde mellem de to hovedforhandlere. Efterhånden blev tiden en faktor.

Det var de fleste almindelige mennesker uden for forhandlingsmiljøet dog helt vant til i forbindelse med overenskomsternes fornyelse. Voldsom teatertorden for at skræmme modstanderen – og endelig det berømte danske kompromis. Hvor ville det ende denne gang? Mange troede, at den danske model og kompromisvilje trods alt havde over 100 år på bagen.

Så mon ikke det hele ville falde til ro igen som sædvanlig?

**Voldsom
teatertorden for at
skræmme
modstanderen – og
endelig det
berømte danske
kompromis**

Efter få forhandlinger varslede KL lockout den 28. februar klokken 13. Lockoutvarslet kom ikke bag på nogen, men omfanget var overraskende.

Forside

Forord

Sammenbrud

Mere for pengene

Afgørelsen

Lockouten er løs

Rutinen sætter ind

Rustne stemmer og metaltræthed

Selvrespekt

Tilbage til en helt almindelig hverdag

Epilog

Tak

Kolofon

0

Det fik Anders Bondos alarmklokker til at ringe. De to hovedforhandlere gik i enrum.

Afgørelsen

Morgen, tirsdag 26. februar. Michael Ziegler ankom i sin hvide Peugeot. Han var kørt fra Høje Taastrup, hvor han er borgmester, til KL's glasbygning på Amager. Det var dagen, hvor de sidste forhandlinger skulle finde sted.

Ziegler var ikke superoptimistisk, for han vidste hele tiden, at KL's krav blev opfattet som hårde. I KL's optik var der tale om, at enten ville kommunerne vinde ledelsesretten og komme af med arbejdstidsaftalen – eller også ville de ikke. Man kan ikke "være en lille smule gravid", som han udtrykte det.

I receptionen hos KL blev han interviewet af journalisterne, som var klar over, at forløbet kunne blive dramatisk. Han ventede på afsatsen, mens Anders Bondo også blev interviewet. De to mænd gik ind i forhandlingslokalet med udsigt over Islands Brygge.

Anders Bondo begyndte med at forklare, hvorfor den arbejdstidsaftale fra 2008, som KL tidligere havde rost, fremmede den gode skole. Han lænede sig frem, gestikulerede og talte med indtrængende stemme. Det var hjerteblod, det her.

Michael Ziegler kunne godt se, at Anders Bondo virkelig mente, hvad han sagde. Han lyttede. Men han rokkede sig ikke. Arbejdstidsaftalen skulle væk.

Der var to afbrydelser af mødet undervejs. På et tidspunkt gik KL-forhandlerne ud og var væk længe. Da Michael Ziegler kom ind igen, bad han lærerne skrive, hvor de var utrygge ved KL's model – hvor de gerne ville "betrygges".

Det fik Anders Bondos alarmklokker til at ringe. De to hovedforhandlere gik i enrum. Lærerformanden

understregede, at de skulle lande en aftale, ikke bare komme med løse hensigtserklæringer om, at lærerne kunne føle sig trygge.

Tilbage i lokalet aftalte de, at LC skulle se på KL's forslag. LC understregede, at deres egne forslag stadig var på bordet. KL brugte udtrykket 'normalisering' og bad forhandlerne om at skrive, hvis der manglede bestemmelser i forhold til andre kommunale overenskomster.

Anders Bondo og hans hold tog ind til DLF på Vandkunsten midt i København, og medarbejderne gik i gang med at skrive. Formanden nåede at holde et møde med en gruppe tillidsrepræsentanter fra Sønderjylland, som var på besøg i foreningen. Samtidig tog Michael Ziegler ud til Høje Taastrup, hvor han ledede et byrådsmøde.

Klokken 18.36 sendte Anders Bondo så den aftalte mail med de spørgsmål, de gerne ville have svar på. Bolden lå hos KL.

Efter byrådsmødet modtog Michael Ziegler mailen. Han holdt en telefonkonference med forhandlingsholdet i KL og sendte klokken 20.52 en mail tilbage. Heri stod, at LC ikke havde leveret det aftalte. Han var skuffet og havde en fornemmelse af, at modparten blot prøvede at trække tiden, så fristen for at varsle en lockout blev overskredet.

"Det er løgn, Michael"

Inde i DLF bandede Anders Bondo højt, da han modtog svaret. Han mente, de havde leveret præcist det, de aftalte, nemlig svaret på spørgsmålet om, hvor de gerne ville have regler som alle andre, hvis de skulle kunne indgå i reelle forhandlinger om KL's model. Han skrev tilbage, at nu måtte det her stoppe – KL skulle se at komme i gang med forhandlingerne.

I mellemtiden var Michael Ziegler taget hjem til sit rækkehus. Han havde flere telefonkonferencer med forhandlingsholdet i KL i løbet af aftenen. På sit kontor havde Anders Bondo lagt et par sofahynder ned på gulvet for at tage en powernap. Han regnede med, at han skulle forhandle hele natten.

Men klokken et om natten fik han en opringning fra Ziegler. KL havde besluttet, at forhandlingerne ikke kunne komme videre. Anders Bondo var målløs.

"Det er løgn, Michael", sagde han.

Med skolemesterstemme skruet på bad han Michael Ziegler om at vende situationen en ekstra gang med KL.

Ti minutter senere ringede Michael Ziegler igen og sagde, at der måtte konstateres et sammenbrud. Forhandlerne i DLF følte det, som om de var med i en surrealistisk film. De mente ikke, at der var konstateret en uenighed – forhandlingerne var reelt ikke startet, oplevede de.

Samtidig sendte KL en pressemeddelelse ud, og Michael Ziegler gik i seng efter at have talt med journalisterne. Anders Bondo var også i pressen og fik indkaldt DLF's hovedstyrelse til næste dag. Ved to-tiden gik han i seng. Men han kunne ikke sove. Han lå og tænkte på, at der da måtte findes nogle fornuftige mennesker i KL's bestyrelse, som kunne se, at det var forkert at lockoute lærerne.

*

Næste dag kom der imidlertid mere pres på lærerne.

Regeringen offentliggjorde [den såkaldte vækstplan](#). Ifølge den måtte de offentlige udgifter kun stige med 0,4 procent i 2014, hvilket ville betyde offentlige besparelser på et par milliarder allerede samme år. 'Moderniseringsreformen', som regeringen kaldte den, skulle betales via effektiviseringer, herunder fokus på "arbejdstidsregler og arbejdsforhold i det offentlige", som det lød i planen.

Der var ingen tvivl om, at regeringen gik efter at få ændret i overenskomsterne på hele det offentlige område, og det gav stof til eftertanke i resten af fagbevægelsen.

Om morgenen 28. februar, den sidste dag før deadline, modtog friskolelærerne lockout-varsel fra Finansministeriet. De var meget overraskede, for der var aftalt forhandlingsmøder frem til den 10. marts.

Derfor var lærerne forberedte, da KL indkaldte til pressemøde klokken 13 samme dag. Journalisterne stod tætpakket, da Erik Nielsen, formand for KL, læste sit omhyggeligt formulerede budskab op, flankeret af tre mænd i jakkesæt – Michael Ziegler dog uden slips.

Se KL varsle den altomfattende lockout af lærerne.

Forside

Forord

Sammenbrud

Mere for pengene

Afgørelsen

Lockouten er løs

Rutinen sætter ind

Rustne stemmer og metaltræthed

Selvrespekt

Tilbage til en helt almindelig hverdag

Epilog

Tak

Kolofon

0

"Det er historisk. Vi har aldrig før i det offentlige set så aggressiv en arbejdsgiver".

Henning Jørgensen,
arbejdsmarkedsforsker og
professor ved Aalborg
Universitet.

"Efter mange og lange forhandlinger måtte vi natten til onsdag konstatere, at LC grundlæggende ikke vil imødekomme KL med andet end arbejdstidsregler, der svarer til dem, vi har i dag, og dermed ikke vil realitetsforhandle. Vi vil nu forhandle videre i forligsinstitutionen, og vores mål er stadig, at vi kan blive enige om nye arbejdstidsregler, som ligner dem, vi har for resten af arbejdsmarkedet", lød budskabet KL's formand Erik Nielsen.

Der var tale om en omfattende lockout, hvor stort set kun specialundervisning på specialskoler var friholdt. Det var det kraftigste konfliktvåben, en offentlig arbejdsgiver havde taget i brug over for sine ansatte, lød det fra forskerne.

"Det er historisk. Vi har aldrig før i det offentlige set så aggressiv en arbejdsgiver," sagde Henning Jørgensen, arbejdsmarkedsforsker og professor ved Aalborg Universitet.

"På grund af den økonomiske krise og stemningen i befolkningen generelt har arbejdsgiverne nu en historisk chance for at ændre ved arbejdstidsaftalerne. Det er nu eller aldrig, hvis det skal ske. Også selv om det bliver både voldsomt og brutalt," sagde en anden arbejdsmarkedsforsker, professor Flemming Ibsen, Aalborg Universitet.

Netop derfor turde KL satse samtlige jetoner, vurderede Henning Jørgensen:

"I forhandlinger er der jo aldrig nogen, der kan få 100 procent af det, de kræver. Men det mener arbejdsgiverne nu, de kan."

Rent teknisk var det nødvendigt for KL at varsle en konflikt, hvis de ville frigøre sig fra arbejdstidsaftalen. Sådan er reglerne, og det var der ingen, der var uenige om. Men hvor mange – og hvor grundige – forhandlinger, der var gået forud, blev et stadigt stridspunkt resten af konflikten. Tæller man antallet af møder mellem de to hovedforhandlere, var det i hvert fald kun ét. Anders Bondo skyndte sig da også at erklære sig parat til at forhandle videre. Morgen, middag og aften.

Optrapningen af konflikten blev nu for meget for hovedstyrelsesmedlem Regitze Flannov.

"Jeg er ved at knække over på midten", sagde det socialdemokratiske medlem og meldte sig ud af partiet.

På de interne linjer fik DLF nu brug for en kreativ ide, som var fostret under forberedelserne til en eventuel konflikt. Formand for Organisationsudvalget Per Sand lancerede modellen i et interview til folkeskolen.dk i artiklen: "[Din økonomi under en konflikt](#)". På trods af den tørre titel

Hvorfor kunne man ikke bare bruge de midler, som man

havde samlet sammen?

endte artiklen med at få over 200 kommentarer og lå i lang tid i top over de mest læste og diskuterede artikler.

I artiklen forklarede Per Sand, at foreningen havde valgt at låne penge til de omkring 43.000 medlemmer, som var lockoutet, i stedet for at dele ud af Særlig Fond, som strejkekassen hedder. Fonden ville kunne frigive omkring 1,7 milliarder kroner. Ideen var, at strejkekassen kunne række dobbelt så langt med en lånemodell. Og da strejkekassen under alle omstændigheder skulle fyldes mere eller mindre op efter en lockout, ville medlemmerne alligevel kunne mærke det økonomisk.

Det var en teknisk god løsning, som var svær at kommunikere. Det skabte debat blandt nogle medlemmer, som nu pludselig fik konflikten ubehageligt tæt på. Hvorfor kunne man ikke bare bruge de midler, som man havde samlet sammen? Omkring halvdelen af medlemmerne valgte i sidste ende ikke at tage et lån, men finansierede i stedet selv den mistede løn.

Næste kapitel skulle foregå i Forligsinstitutionen.

*

Mandag den 4. marts klokken 10 trillede Anders Bondo på sin grå herrecykel over til det fornemme Arbejdsmarkedets Hus ved Skt. Annæ Plads ikke langt fra Amalienborg i København.

Til de mange fremmødte journalister understregede han, at han håbede, at forligsmanden kunne lægge pres på, så der kunne komme en forhandlingsløsning.

Leder af forhandlingerne var den erfarne forligsmand Mette Christensen, som har været vicepræsident i Sø- og Handelsretten siden 1994.

Efter fire timer i Forligsinstitutionen var det slut. Anders Bondo tog til møde i KTO, det kommunale forhandlingsfællesskab, som forhandler de vilkår, som gælder generelt for alle kommunalt ansatte, især løn. KTO vedtog at udskyde godkendelsen af det generelle resultat for de kommunale ansatte, indtil KL havde "været i realitetsforhandlinger" med lærerne. Det skulle lægge pres på KL og signalere, at lærerne ikke stod alene. Det var formanden for Prosa og formanden for FOA, der begyndte at kunne se den berømte danske model – og dermed deres egne fremtidige forhandlingsmuligheder – forsvinde. Især efter at Moderniseringsreformen tidligere på måneden havde sat fokus på de offentligt ansattes overenskomster.

Forhandlingerne var omgærdet af tavshed, og intet slap ud. Men den kendsgerning, at der ikke var tale om døgnlange natteforhandlinger, talte dog sit eget sprog. Næste møde blev fastsat til en uge senere.

Forside

Forord

Sammenbrud

Mere for pengene

Afgørelsen

Lockouten er løs

Rutinen sætter ind

Rustne stemmer og metaltræthed

Selvrespekt

Tilbage til en helt almindelig hverdag

Epilog

Tak

Kolofon

0

Foto: Johnny Wichmann

Til tillidsrepræsentantmødet i Odense var Teacher Man dukket op, blandt andet for at kræve flere timer i døgnnet til lærerne.

Foto: Johnny Wichmann

På tillidsrepræsentantmødet fremførte Anja Emilie Madsen og Torben Schmidt fra Vodskov Skole deres sang "Hvis vi bar' ku' få lov" til stor begejstring for de fremmødte. Sangen er blevet meget kendt blandt lærerne under overenskomstforhandlingerne.

Margrethe Vestager var blevet irriteret over en af DLF's kampagneannoncer og beskyldte DLF for at skabe "myter".

I mellemtiden var der dog langt fra stille omkring konflikten. Dagen efter, den 5. marts, havde DLF kaldt samtlige tillidsrepræsentanter fra hele landet til møde i Odense. Efter et øredøvende stående bifald til formanden kunne han fra Odense Congress Centers talerstol rapportere om stor opbakning blandt andet fra de nordiske lærerorganisationer og fra Education International. Stemningen toppede, da lærerne fra Vodskov live-opførte deres "Hvis vi bare ku' få lov"-video.

Videoen havde de tidligere lagt ud på YouTube, hvor den lynhurtigt spredte sig og blev et af de store lærerhit under konflikten.

Anders Bondo læste også op fra en mail, som han i november havde sendt til Antorini, hvori han blandt andet advarede imod, at han kunne ende med at komme i en situation, hvor han ikke kunne anbefale de unge at tage en læreruddannelse. Det blev i medierne til, at han advarede de unge mod at blive lærere – og det fik han en skarp kritik af fra flere ministre, herunder statsministeren.

Medierne fulgte i det hele taget konflikten minutiøst. To fremtrædende radikale var ude med forskellige meldinger omkring konflikten. Margrethe Vestager var blevet irriteret over en af DLF's kampagneannoncer og beskyldte DLF for at skabe "myter". Det sved hos lærerne, som var vant til, at De Radikale var et lærervenligt parti. Et par dage senere sagde den læreruddannede Marianne Jelved dog ifølge Ekstra Bladet, at hun "holdt med Anders Bondo". Men heller ikke der var der alligevel opbakning at hente: Mange mente dog, at Marianne Jelved var helt klar over, hvad hun sagde, men at hun af hensyn til regeringen lavede det taktiske tilbagetog.

"Det var et satirisk indslag", skrev hun en time senere på sin facebook-side og understregede, at hun skam støttede regeringens reform af folkeskolen.

Målinger viste, at sympatien for lærerne var stigende, og mange kommunikationsfolk roste DLF's kampagne i høje toner for dens kreativitet, brug af sociale medier,

mobilisering af lærerne og evne til at sammenkæde lærernes arbejdstid med regeringens reformudspil og så tvivl om reformen.

Men der var stadig et stort flertal for at afskaffe arbejdstidsaftalen og få lærerne til at undervise noget mere.

*

Der var stor opbakning til lærerne og Anders Bondo foran Forligsinstitutionen den 1. marts.

Mandag 11. marts mødtes Michael Ziegler og Anders Bondo igen i Forligsinstitutionen klokken 10. Det kom senere frem, at DLF forud for mødet havde fremsendt de kommunale regler for blandt andre pædagoger, FOA og HK for at give KL mulighed for at sige, hvordan de ønskede den såkaldte 'normalisering'. Sygeplejersker var mødt op sammen med SAS' kabinepersonale, som under deres egne forhandlinger havde fået en sms fra finansminister Bjarne Corydon om at acceptere arbejdsgivernes krav.

"Ziegler, Ziegler, kom i gang, ellers bliver der ramasjang", lød det.

Anders Bondo erklærede, at denne gang skulle der papirer på bordet og reelle forhandlinger i gang. Men 14.30 var han ude af døren igen, og det hele var sat på pause indtil fredagen efter.

I mellemtiden kom der fokus på, hvor få lærere der ville være til at undervise, hvis alle de overenskomstansatte lærere blev lockoutet. De 8214 tjenestemænd, som skulle møde på arbejde under en konflikt, var endda ujævnt fordelt på kommuner og skoler. Forældrene kunne begynde at se skriften på væggen.

Forside

Forord

Sammenbrud

Mere for pengene

Afgørelsen

Lockouten er løs

Rutinen sætter ind

Rustne stemmer og
metaltræthed

Selvrespekt

Tilbage til en helt
almindelig hverdag

Epilog

Tak

Kolofon

0

404. That's an error.

The requested URL
/fusiontables/embedviz?
viz=MAP&q=select+col2%
NrhFKZtM1lasJ1nM6_tms
was not found on this
server. That's all we
know.

Folkeskolen.dk lavede et kort over, hvor få lærere der måtte arbejde under en lockout. Ved at klikke på en kommune kan man se antallet af tjenstemandsansatte lærere fordelt på hver enkelt skole.

Da forhandlingerne startede igen fredag den 15. marts, fik Anders Bondo overrakt en kagemand fra Frederiksberg-lærerne i anledning af sin fødselsdag dagen efter.

Han blev opfordret til at dele den med Michael Ziegler, hvis det kunne føre til et resultat. Han forklarede optimistisk, at han havde sat hele weekenden af til at blive færdig.

Også dette møde var omfattet af tavshedspligt, men senere kom det frem, at lærerne havde tilbudt KL, at ledelsen kunne bestemme over en [samlet forberedelsepulje på to minutter per elev per lektion](#) på hver skole. Det betød, at, at skolelederen kunne skævddele forberedelsestiden mellem de forskellige fag og lærere. Det opfyldte et af KL's ønsker om at kunne give forskellig forberedelsestid til for eksempel idræt og matematik.

Det skulle desuden være frivilligt for kommunerne, om de ville fortsætte på den gamle arbejdstidsaftale eller gå over på den nye.

Forslaget blev afvist af KL, fordi det stadig opdelte tiden i 'kasser' og ikke sikrede mere undervisning.

Lige efter sammenbruddet udsendte LC alle sine forslag igen for at kunne referere fra dem i den offentlige debat.

Men de mange forslag hjalp ikke. Natten mellem fredag og lørdag – efter 15 timer i Forligsinstitutionen – skiltes forhandlerne. Næste møde blev aftalt til næsten en uge senere, fredag den 22.

Søndag aften klokken 21 tonede en historie frem på DR, som gav DLF mediemæssig rygvind. Det var nu lykkedes journalisterne at skaffe kommissoriet for den "hemmelige

arbejdsgrupper" arbejde, og alle medierne rapporterede om aftalt spil. Enhedslisten kaldte straks finansminister Bjarne Corydon i samråd.

Foto: Bo Tornvig

Den 20. marts demonstrerede lærerne i København, Aarhus, Odense, Aalborg og Rønne sammen med repræsentanter fra den øvrige fagbevægelse under sloganet "Lærerne er de første, hvem bliver de næste?"

Foto: Claus Hagensen/Chili

Til demonstrationen i Aarhus underholdt lærerstuderende med en Ziegler/Corydon-marionet.

I mellemtiden blev der afholdt store og meget velbesøgte demonstrationer onsdag 20. marts i fem store byer. Andre fagforeninger mødte talstærkt frem under sloganet: "Lærerne er de første, hvem bliver de næste?"

Stemningen var tæt på euforisk til demonstrationerne, hvor oplevelsen af fællesskab og kreativitet satte pulsen i vejret trods sne og kulde. Siden februar havde flere end 700 lærere meldt sig ind i DLF. "Det bunder sikkert både i et behov for at rykke tættere sammen, når man bliver presset udefra, men selvfølgelig også for at opnå muligheden for at få støtte under en konflikt", erkendte formand for Organisationsudvalget i DLF Per Sand realistisk.

Om torsdagen holdt KL topmøde, hvor formand Erik Nielsen fra talerstolen fandt de skrappe gloser frem:

"Jeg må sige, at Lærerforeningens privilegier er blevet en hindring for udviklingen af folkeskolen", sagde han og beskyldte DLF for hele tiden at have "nej-hatten" på hovedet og befinde sig i en "tidslomme".

Det var hårde ord, som fik mange helt op i det røde felt, fordi lærerne oplevede, at de havde fremlagt det ene forslag efter det andet, men KL reelt ikke rykkede sig overhovedet. Oprustningen kom også ubehageligt tæt på lærernes pengepung, da Rudersdal Kommune den fredag, hvor parterne igen mødtes i Forligsinstitutionen, besluttede sig for at tilbageholde april-lønnen for de forudlønnede lærere. Bare for en sikkerheds skyld. KL-næstformand Erik Fabrin havde været borgmester i kommunen indtil oktober 2012.

Fredag den 22. marts blev i det hele taget brugt til at pudse formen af. Der blev stadig indgået lokale aftaler mellem de lokale kredse og kommunerne – og KL købte annonceplads i weekendaviserne, hvor de ville redegøre for deres synspunkter.

Det var sidste arbejdsdag, inden lockouten skulle træde i kraft.

Men de mange forældre og menige lærere troede, at gongongen som sædvanlig ville redde det hele i sidste øjeblik.

*

Så kom det afgørende tidspunkt.

22 marts. Som vi allerede har hørt, mødtes Bondo og Ziegler i Forligsinstitutionen. Forhandlingerne brød

sammen, og Anders Bondo sendte sin mail ud til borgmestre og andre i den politiske verden.

Den var vedhæftet de forslag, som DLF havde fremlagt i Forligsinstitutionen, så DLF kunne referere til dem senere uden at komme i konflikt med tavshedspligten. Det var blandt andet forslaget om puljen på to minutter per elev per lektion. Det var i teksten til denne mail, Anders Bondo nævnte den finske model, som kom til at stjæle hele opmærksomheden fra de øvrige forslag

Efter de dramatiske optrin for rullende kameraer blev forhandlingerne genoptaget. Men der gik ikke så lang tid.

Kort efter midnat træder Michael Ziegler frem foran de ventende journalister. Han fortæller, at forhandlingerne for anden gang denne aften er brudt sammen.

Anders Bondo går ned til kameraerne i foyeren, efter Ziegler har forladt den.

"Selv om jeg er gået alvorligt på kompromis med mine egne holdninger, har det ikke været nok"

Anders Bondo

"Selv om jeg er gået alvorligt på kompromis med mine egne holdninger, har det ikke været nok", siger han til pressen.

Så går han op. Tager jakke og halstørklæde på. Temperaturen er under frysepunktet. Sammen med sin kone og de tre forhandlere forlader han bygningen.

Udenfor står tre lærere og venter i vinterkulden. De har stået der i flere timer.

"Hej Anders", siger de.

"Tak for indsatsen". Han var målløs over, at de havde orket at stå så længe ude i kulden.

To gange rundt om Københavns Rådhus nåede kæden af lærere. De "lockede" lokalpolitikere inde for at få dem til at reagere på lockouten.

Foto: Klaus Holsting

"Vi kommer også til at savne dig!", lød det i kor fra lærergruppen i ens T-shirts på modsatte side af vejen – derovre, hvor skolens matrikel ikke kunne nå.

Lockouten er løs

"Godmorgen! Jeg kommer til at savne jer i dag!", råbte en tjenestemandsansat lærer på vej ind ad porten på Sundbyøster Skole på Amager.

"Vi kommer også til at savne dig!", lød det i kor fra lærergruppen i ens T-shirts på modsatte side af vejen – derovre, hvor skolens matrikel ikke kunne nå.

Selv om flere havde tvivlet på, om den overhovedet ville få lov til at gå i gang, var lockouten nu en realitet. Uden for skoler i hele landet stod lærerne klar i T-shirts og med flyers, bannere og en blandet mavefornemmelse. Selv om de var parate til at kæmpe for sagen, var det de færreste, som følte sig tilpasse med at være lockoutede.

"Det er noget rigtig møg", mente tillidsrepræsentantsuppleant Dorte Madsen fra Sundbyøster Skole.

Hun var overbevist om, at hele forløbet var planlagt på forhånd, og følte derfor, lærernes kamp virkede lidt som et skuespil, der alligevel ikke ville kunne gøre nogen forskel.

I løbet af dagen mødtes lærerne for at planlægge den kommende uges lockout-aktiviteter. Haller, nedlagte fabrikker og gamle butikbygninger tjente som kommandocentraler, og kampgejsten var i top. Det var vigtigt, at hele verden blev klar over, at lærerne protesterede over KL's krav.

Og så ville lockouten nok alligevel ikke vare så længe, lød det.

Forside

Forord

Sammenbrud

Mere for pengene

Afgørelsen

Lockouten er løs

Rutinen sætter ind

Rustne stemmer og metaltræthed

Selvrespekt

Tilbage til en helt almindelig hverdag

Epilog

Tak

Kolofon

0

På Frederiksberg var der godt gang i skilteproduktionen allerede på første lockout-dag.

*

Enhedslisten havde kaldt finansminister Bjarne Corydon i samråd den 3. April. Her skulle han redegøre for, om KL og regeringen havde lavet en aftale om et indgreb. Han benægtede gentagne gange et aftalt spil.

Samtidig med at lærerne havde travlt med at finde på kreative lockout-aktiviteter, var finansminister Bjarne Corydon onsdag den 3. april indkaldt til samråd i finansudvalget. Samrådet var indkaldt af Frank Aaen og Per Clausen fra Enhedslisten i forlængelse af DR's afsløring af den "hemmelige arbejdsgruppe". De to ville vide, om regeringen og KL havde drøftet muligheden for et lovindgreb og aftalt, hvordan et sådant indgreb skulle se ud.

"Vi har som statslige arbejdsgivere en pligt til at koordinere med Kommunernes Landsforening og til at gøre det i fortrolighed," svarede Bjarne Corydon.

Han gentog mange gange, at der ikke var lavet en aftale om et indgreb, men at han i øvrigt ikke havde pligt til at redegøre for, hvad der var blevet sagt på møderne. Enhedslisten borede og borede. Men svaret var det samme.

Formanden for KL, Rødovre-borgmester Erik Nielsen, var også i medierne den første uge, da han kom under Martin Krasniks behandling i DR2's Deadline-studie torsdag 4. april. Han kom på glatis, da han skulle forklare, hvad der var galt med DLF's forhandlingsudspil.

Han forklarede blandt andet, at KL ønskede at komme af med den del af DLF's udspil, som sagde, at der skulle være en centralt fastsat, ens forberedelsestid til alle timer, uanset om der var tale om en gymnastiktime eller en matematiktime. Martin Krasnik gjorde ham opmærksom på, at lærerne havde forladt det krav i deres sidste udspil i Forligsinstitutionen. Erik Nielsen sagde nej. Men da Martin Krasnik holdt fast i sit, sagde han, at KL slet ikke ønskede, at der skulle være en pulje.

*

Forside

Forord

Sammenbrud

Mere for pengene

Afgørelsen

Lockouten er løs

Rutinen sætter ind

Rustne stemmer og
metaltræthed

Selvrespekt

Tilbage til en helt
almindelig hverdag

Epilog

Tak

Kolofon

0

Mens medierne koncentrerede sig om det politiske, kom der for alvor gang i lærernes kreativitet. I Svendborg forsøgte lærerne fra en bod i Krøyers Have forgæves at få afsat Ziegler-briller med tilhørende nejhat og bivirkninger som tunnelsyn og holdningskift. I Odder dækkede lærerne byens skilte og træer med strik for at opfordre KL til at være med til at strikke en god aftale sammen.

Se Svendborglærernes forsøg på at sælge Ziegler-brillerne.

For at give udtryk for utilfredsheden med lokalpolitikere, dannede lærere en kæde, der nåede to gange rundt om Københavns Rådhus. Værløse-lærerne nød opbakningen til deres udendørs undervisning, mens pendlerne på Nivå station og i togene mellem Nivå og Kokkedal en tidlig morgen kunne få lynkurser i blandt andet engelsk, tysk og fysik.

Lærernes fortælling var hele tiden den samme. De ville gerne undervise. Og de var glade for det sammenhold, de oplevede under deres aktioner.

Samtidig var YouTube og Facebook ved at flyde over af lærer-videoer, hvor mange havde et Bondo-tema. Anders Bondo var så småt ved at blive kult.

Anders Bondo-shaken

Lærerne fra Højvangskolen i Horsens sang "Bondo – du' vor mand", lærer Thomas Jensen fra Abildgårdskolen i Odense dansede Anders Bondo-shaken i grøn heldragt, og en elev fra Mors lavede en alternativ nytårstale fra Helle

Thorning-Schmidt. Fire lærere fra Skovbrynet Skole i Gladsaxe lavede desuden to sarkastiske videoer om, hvor let det er at have en lærers arbejdsdag.

404. That's an error.

The requested URL
/fusiontables/embedviz?
viz=MAP&q=select+col2+
was not found on this
server. That's all we
know.

[Se de lokale aktiviteter på folkeskolen.dk's kort](#)

Alligevel var Michael Ziegler med i en del af lærernes aktioner. Han optrådte både på skilte, T-shirts og bannere med billede eller budskaber om ham

Michael Ziegler kom i starten til nogle af lærernes demonstrationer og aktiviteter, primært i Høje-Taastrup, hvor han er borgmester. Han ville gerne vise, at han havde respekt for lærerne og deres ret til at kæmpe deres kamp. Men efter at han havde fået en kop kaffe ved en event på Taastrup Hovedgade, opdagede han via et opslag på Facebook, at mange lærere så det som en provokation, når han mødte op. Det fik KL-forhandleren til at holde sig væk. Han understregede dog, at det ikke var ondt ment, når han dukkede op.

Alligevel var Michael Ziegler med i en del af lærernes aktioner. Han optrådte både på skilte, T-shirts og bannere med billede eller budskaber om ham. Han syntes ikke, at nogen gik over stregen, men han havde det alligevel lidt ubehageligt med, at skurkerollen i så stor grad blev forbundet med ham som person. Han var jo bare KL's forhandler.

"Hvis det ikke var mig, var det en anden – kampen er den samme", sagde han.

En af dem, som kastede sig ud i aktionerne, var Morten Jensen. Han har været lærer på Amager Fælled Skole i 11 år, hvor han underviser i fransk, engelsk, historie og dansk som andetsprog. Morten Jensen var meget aktiv under lockouten, og han skrev også dagbog under hele forløbet, hvor han fik sat ord på lærernes følelser og tanker.

Forside

Forord

Sammenbrud

Mere for pengene

Afgørelsen

Lockouten er løs

Rutinen sætter ind

Rustne stemmer og metaltræthed

Selvrespekt

Tilbage til en helt almindelig hverdag

Epilog

Tak

Kolofon

0

Forside

Forord

Sammenbrud

Mere for pengene

Afgørelsen

Lockouten er løs

Rutinen sætter ind

Rustne stemmer og metaltræthed

Selvrespekt

Tilbage til en helt almindelig hverdag

Epilog

Tak

Kolofon

0

"Det slår mig nu, at det er os, lærerne, der virkelig er ånden på skolen".

Fra lærer Morten Jensens dagbog

"Humøret er højt hos kollegerne på vores morgenskyggede samlingssted foran skolen, og gøremålene med T-shirts og flyers har allerede et skær af rutine," skrev han i dagbogen onsdag 3. april.

"Et par sørgmodige tjenestemænd dukker op med forplejning og historier om spøgelsestomme gange og en følelse af isolationsfængsel. Jeg tror, de savner os. Har ellers altid ment, at det var børnene, der bringer livet ind på vores skole. Men det slår mig nu, at det er os, lærerne, der virkelig er ånden på skolen".

Det var ikke Morten Jensens indbildning, at tjenestemændene var sørgmodige. Flere steder oplevede de tilbageværende lærere at blive påvirket af lockouten, for der var tomt på skolerne, når størstedelen af lærerne ikke måtte møde på arbejde.

På Herstedvester Skole i Albertslund var kun 11 ud af 80 lærere og børnehaveklasseledere tjenestemænd, så alt var stille på de lange gange med aflåste klasselokaler. Lærer Bo Lindegaard følte sig isoleret. Han frygtede, at noget slemt var i vente som løsning på lockouten – en lockout, han havde været så sikker på, aldrig ville blive til noget, at han i et væddemål tabte en kasse øl til en kollega.

Hans kollega Ken Rasmussen sagde, at han havde overvejet at gå på pension, hvis det blev for slemt med arbejdsforholdene som lærer efter et eventuelt regeringsindgreb. Egentlig havde han tænkt at fortsætte fire år mere. Men nu frygtede han for forberedelsestiden.

Fra hans bryst skinnede et badge med teksten "Jeg er tjenestemand", fordi han gerne ville markere sin solidaritet med de lockoutede kolleger.

Også eleverne på Herstedvester Skole mærkede den uvante hverdag. Nogle af de yngste elever talte om, at de blev undervist af tjenestefolkene. De øvrige lærere kunne ikke undervise, for de – forklarede eleverne – var knockoutede.

*

Efterhånden som lockouten skred frem, fyldte den også mere og mere i medierne. Ofte mødtes Anders Bondo og Michael Ziegler i tv-dueller mere end én gang dagligt. De fulgtes aldrig ad rundt til studierne, men de drak ofte en kop kaffe sammen og satte en ære i at tale pænt til hinanden.

Den massive mediedækning blev også ramt af både [fejlog misforståelser](#). Der var blandt andet postyr, da TV2 bragte et interview med lærer Margrethe Rykov – en lærer, der blev præsenteret som en modstander af sin egen arbejdstidsaftale. Men hun var lærer på en privat skole, så den aftale, hun kritiserede, var en helt anden end den, konflikten handlede om. Margrethe Rykov fortalte

bagefter, at hun havde gjort journalisten opmærksom på det og ærgrede sig over indslaget.

Faktaprogrammet Detektor var også opmærksomme på fejl. Efter deres udsendelse torsdag 4. april måtte Politiken dementere en artikel, hvori de påstod, at lærerkonflikten var den største i danmarkshistorien. Anders Bondo fik også kritik i programmet, fordi han havde sagt, at de danske elever lå blandt de fem bedste i naturfag og lidt under i matematik. Han forklarede efterfølgende, at han egentlig mente, at de danske elever var i top fem i læsning.

I medierne gav både eksperter, kommentatorer og lærere udtryk for, at lockouten formodentlig ville ende med et lovindgreb i løbet af kort tid. Der var ikke mange, der regnede med, at lockouten ville vare længe – det sås blandt andet ved, at mange forudlønnede ventede med at optage konfliktlån, fordi de ikke forventede en lang konflikt.

Anders Bondo opfordrede tidligt til et regeringsindgreb. Søndag i den første lockout-uge sagde han til Jyllands-Posten, at forhandlingerne på intet tidspunkt havde været reelle. Han mente derfor, at regeringen lige så godt kunne trumfe deres planlagte resultat igennem med det samme.

Men lockoutens varighed var uvis. Efter den første uge var lærernes gejst stadig i top. Lærer Morten Jensen oplevede fredag 5. april højt humør til demonstration på Rådhuspladsen i København:

"Festivalstemningen er umiskendelig på pladsen, og der er ingen hast med at stryge flisen, da demoen slutter 15.30. Vi ønsker hinanden en god og egentlig velfortjent weekend".

Samtidig satte to Odense-lærere sig for at løbe et halvmaraton hver dag, indtil lockouten ophørte.

"Det hele startede egentlig lidt i en spøg, og på baggrund af at lockouten trods alt ikke ville vare mere end højst 2 uger", skrev en af initiativtagerne, Michael Jensen, senere på folkeskolen.dk.

"Nu er vi blevet meget klogere ...".

"Det hele startede egentlig lidt i en spøg og på baggrund af, at lockouten trods alt ikke ville vare mere end højst 2 uger".

Lærer Michael Jensen

Forside

Forord

Sammenbrud

Mere for pengene

Afgørelsen

Lockouten er løs

Rutinen sætter ind

Rustne stemmer og
metaltræthed

Selvrespekt

Tilbage til en helt
almindelig hverdag

Epilog

Tak

Kolofon

0

Med den indstilling, at lockouten sikkert snart ville stoppe igen, besluttede to mandlige Odense-lærere at løbe et halvmaraton hver dag under lockouten. Undervejs løb og cyklede mange turen med dem – blandt andre Anders Bondo.

Noget af det, lockoutens anden uge særligt vil blive husket for, var den store demonstration foran Christiansborg. Flere end 40.000 deltog.

Foto: Bo Tornvig

"Ordet fantastisk er lidt slidt i disse dage, men må det ikke godt bruges nu?"

Fra lærer Morten Jensens dagbog

Rutinen sætter ind

Side om side stod de – med bannere, smil og ivrigt vinkende hænder. T-shirts med budskaber var kastet uden på vinterjakken, og de gule lockout-skråbånd vejrede i vinden. I tusindvis strakte de sig, hele vejen fra Roskilde til København. 35 kilometer med et enkelt slip ved Hedehusene. Lærerne var mødt op for at vise morgentrafikanterne, at de kæmpede – for deres arbejdstid og selvrespekt.

Foto: Kreds 25

På de 35 kilometer mellem København og Roskilde stod tusindvis af lærere på række og vinkede til morgentrafikanterne.

Foto: Morten Jensen

I Silkeborg brød lærerne isen på Almind Sø i april for at tage sig en frisk dukkert. Hullerne i isen var på størrelse med klasseværelser – og bagefter kunne lærerne få varmen i en svedehytte, der i dagens anledning var døbt "Den finske model".

"Vi bliver besmilet og bedyttet i en ubrudt strøm," skrev lærer Morten Jensen 9. april i sin dagbog.

"Glemmer helt de sibiriske tæer, da én eller anden råber, at der står 10.000 mand fordelt på kilometerne mod Roskilde. Ordet fantastisk er lidt slidt i disse dage, men må det ikke godt bruges nu?"

Lockoutens anden uge var i gang, og det begyndte at blive rutine for lærerne at stå op og iklæde sig de mangeartede støtte-T-shirts, badges og gule lockoutskråbånd. Aktionerne var stadig talrige, og deltagerantallet højt. For at skabe opmærksomhed i bybilledet hoppede lærere adskillige steder i landet med på løbebølgen – dog ikke i lige så drastisk stil som de odenseanske halvmaratonløbere.

Generelt var ugen præget af fysisk krævende aktioner. En stafet blev løbet fra Mors til Ministeriet for børn og undervisning, lærere cyklede på tværs af landet, og i Silkeborg hoppede flere end 300 igennem den brudte is i Almind Sø.

Lærernes favorit var dog flashmobs – overalt i landet blev befolkningen overrasket af forskellige pludselige aktiviteter. I Aalborg slog lærerne en eftermiddag hundredevis af paraplyer op på Nytorv for at markere, at lærerne kan man regne med – også selv om regnen "ziegler" ned. På Københavns Hovedbanegård blev der sunget ABC-sang. Og flere end 5000 lærere flashmobbede Rådhuspladsen. Pludselig frøs hele flokken med en opslået bog i hånden, hvorefter de på samme tidspunkt lod bøgerne falde, mens et banner med teksten "Skal vi virkelig tabe folkeskolen på gulvet?" blev rullet ud.

Flere end 5000 lærere flashmobbede Rådhuspladsen.

*

Forhandlinger mellem KL og LC var det eneste, man ikke kunne se under lockouten. Tre-fire gange ringede Michael Ziegler og Anders Bondo til hinanden og spurgte til, om den anden havde flyttet sig. Men modparten afviste.

"Jeg bliver enormt ked af det, når jeg er stresset, og tanker farer rundt i"

mit hoved".

Andrea, autist

Det betød dog ikke, at forhandlingerne ikke fyldte meget for lærerformanden. Han havde ikke lyst til at give op og gå med til KL's udspil, men på den anden side ville han heller ikke bare lade lockouten køre videre. Det kørte konstant i hans hoved:

"Gør vi det rigtige? Er der noget, vi kan eller bør gøre anderledes".

Den manglende forhandling mellem de to parter fik undervejs i den anden lockoutuge flere til at melde ud, at de mente, regeringen burde gribe ind i en fart. Skoleledernes formand Anders Balle opfordrede tidligt til et indgreb, og sidst på ugen fulgte formand for forældreforeningen Skole og Forældre Mette With Hagensen trop. Hun mente, forældrenes tålmodighed havde varet længe nok.

Også et medlem af KL's bestyrelse, Poul Nødgaard (DF), havde svært ved at se den mindste mulighed for, at de to forhandlingsparter kunne blive enige om en overenskomst, og opfordrede derfor til et indgreb.

Samtidig udtalte arbejdsmarkedsforsker Mikkel Mailand, Københavns Universitet, at politik og forhandling var blevet blandet for meget sammen, og at det satte den danske model under pres. FTF foreslog, at det ligesom i Portugal og Brasilien skulle være forbudt for arbejdsgiverne at lockoute offentligt ansatte, fordi det gør en konflikt ubalanceret. Denne idé kaldte Bjarne Corydon dog "rundtosset".

Imens kom der flere sager om konfliktramte arbejde. I en af sagerne trak LC Gentofte Kommune for arbejdsretten, fordi de havde lavet en ordning, hvor de ældste elever blev sendt hjem, mens de yngste blev samlet i store grupper, som tjenestemændene skulle føre tilsyn med. Før sagen kom for arbejdsretten, anerkendte kommunen dog, at det var en forkert ordning. De gik derfor med til at stoppe den og betale en bod på 50.000 kroner til Lærernes Centralorganisation.

Men det var ikke kun lærerne, der mærkede lockouten. Sager om konsekvenserne for eleverne begyndte at dukke op i medierne. KL havde undtaget lærerne på selvstændige specialskoler fra lockouten, men ikke de lærere, som underviste elever i specialcentre, der ligger i forbindelse med almene folkeskoler. Derfor mærkede eleverne med særlige behov og deres familier lockouten ekstra hårdt.

Forside

Forord

Sammenbrud

Mere for pengene

Afgørelsen

Lockouten er løs

Rutinen sætter ind

Rustne stemmer og
metaltræthed

Selvrespekt

Tilbage til en helt
almindelig hverdag

Epilog

Tak

Kolofon

0

Foto: Privatfoto

"Jeg har følt mig ekstra sårbar under lockouten, og der skal ikke meget til, før jeg flipper ud derhjemme". Sådan sagde 15-årige Andrea, der som infantil autist havde det svært under lockouten, fordi hverdagen blev ændret så meget.

En af de påvirkede var 15-årige Andrea, som sammen med cirka 10.000 andre folkeskoleelever har diagnosen autisme og derfor har et særligt behov for trygge og forudsigelige rammer i hverdagen. For Andrea var lockouten et mareridt. Al hendes normale tryghed var væk.

"Jeg bliver enormt ked af det, når jeg er stresset, og tanker farer rundt i mit hoved", fortalte Andrea.

Flere kæmpede for eleverne med særlige behov. Leder ved Center for autisme, Marianne Tankred Luckow, frygtede, at eleverne ville være nødt til at starte helt forfra efter lockouten.

"Nogle børn kan blive udad-reagerende og udøve selvskade", advarede hun.

Formanden for Ministeriet for børn og undervisnings videnspanel for inklusion, professor i specialpædagogik Susan Tetler, kom også på banen.

"Det kan risikere at ødelægge indsatsen for at inkludere flere elever i normalklasserne", sagde hun.

Hun frygtede desuden for kvaliteten af inklusionen, hvis resultatet blev mere tidspressede lærere.

*

Foto: Peder Wilhelm Clausen

Som opvarmning for lokalholdets ligakamp havde Lolland-Falster lærerne udfordret lokalpolitikere til håndboldkamp. Første kamp endte uafgjort, mens de lokale byrådsmedlemme tævede lærerne med 17-11 i anden kamp.

"NU siger vi fra. NU står vi sammen. For sammen kan vi vende det her. Bare vent".

Fra lærerreporter Mai-Brit Hald Moeslunds artikel på [folkeskolen.dk](https://old.folkeskolen.dk)

Mens debatten om specialtilbuddene rasede, måtte Folkeskolens redaktion indse, at der simpelthen skete for mange aktiviteter, der burde skrives om, til at journalisterne kunne følge med. Derfor allierede de sig med en række lærere landet over, der agerede lærer-reportere fra forskellige lokale aktiviteter.

Med stor entusiasme delte reporterne deres oplevelser fra flashmobs, aktivitetsdage og løbeevents. Netop løb stod på menuen i Sønderborg, hvor lærerne Dorte Søndergaard og Anette Wael Duus skrev, at der ikke blev kåret en vinder af [det syv kilometer lange løb](#), fordi alle var på EPO - Engagement, Passion og Opfindsomhed.

Fra Lolland-Falster rapporterede lærer Peder Wilhelm Clausen fra en [håndboldkamp i Maribo](#), hvor lærerne havde inviteret lokale byrådsmedlemme til duel. Stemningen var god, mens bannere med "Fair Play" vajede i vinden.

"Indimellem blev der gået over stregen, hvilket kampens upartiske dommer, i dagens anledning iført en Corydonmaske, greb ind over for - for reglerne skulle jo overholdes", skrev læreren.

Højdepunktet kom 11. april, hvor lærerne til en stor demonstration på Slotspladsen foran Christianborg samledes for at opleve sammenholdet og demonstrere

deres kritik over for politikerne. I 400 busser fra hele landet valfartede de til København for at vise, at de var en del af kampen. Der var så mange lærere, at de ikke kunne køres ind til centrum, men måtte sættes af i omegnen og forsynes med et klippekort til metroen. Lærereporterer Mai-Brit Hald Moeslund var med:

"Spændingen summer i luften: Det her er stort! Folk smiler, griner og snakker hurtigt og opstemt. Morgenens stille regn er væk. NU siger vi fra. NU står vi sammen. For sammen kan vi vende det her. Bare vent".

Anders Bondo blev efter sin tale hyldet af de mange lærere, som også gerne ville have et kram eller en snak med på vejen.

Foto: Bo Tornvig

"Hvis I ikke kan forstå det, så smider vi jer ud og finder nogle nye med visioner, som har noget, de tror på og vil kæmpe for".

Fra Anders Bondos tale ved stordemonstrationen

Flere end 40.000 lærere, FOA-medlemmer, forældre og elever dækkede Slotspladsen – der mødte så mange op, at også den anden side af kanalen måtte tages i brug. Gule veste, grønne, røde og hvide T-shirts og gule skråbånd med lockout-tekst blandede sig til en broget masse, og en række musikere sørgede for, at den allerede elektriske stemning røg helt til vejrs.

Efter FOA-formand Dennis Kristensens tale blev Anders Bondo kaldt til mikrofonen af konferencier Sebastian Dorset med ordene: "Her får I det tætteste, man kommer på en uddannelsespolitisk rockstar". Med blanke øjne og et stort smil fik Anders Bondo ordet efter et minuts øredøvende klapsalver.

"Det her er fuldstændig overvældende. Jeg står her med en stafet, som jeg lige har fået overrakt – den er blevet løbet hertil helt fra Skagen som bevis på, at vi vil have noget andet end det topstyrede samfund, vi oplever i øjeblikket".

Han vendte sig mod Christiansborgs vinduer og understregede, at han og lærerne er trætte af det teknokratiske styre.

"Vi gider ikke alle jeres spindoktorer. Hvis I ikke kan forstå det, så smider vi jer ud og finder nogle nye med visioner, som har noget, de tror på og vil kæmpe for, ligesom alle de folk, der står hernede og kigger op på jer".

Se eller gense Anders Bondos tale fra den store demonstration.

Sproget i musikindslagene Klumpen og Raske Penge vakte ikke lige stor begejstring blandt alle lærerne. Men demonstrationen kom alligevel for deltagerne til at opleves som en markering af sammenhold og styrke. De rejste hjem med en god fornemmelse i maven.

I slutningen af den anden uges lockout kom DLF dog i alvorlig modvind i medierne, fordi Anders Bondo i en tale til Københavns Lærerforenings fest fredag blandt andet sagde:

"De siger, at nu skal lederne lede og fordele arbejdet. Gu' skal de da ej".

Klipet blev lagt ud på YouTube og delt flittigt.

 Forside

Forord

 Sammenbrud

 Mere for pengene

 Afgørelsen

 Lockouten er løs

 Rutinen sætter ind

 Rustne stemmer og
 metaltræthed

 Selvrespekt

 Tilbage til en helt
 almindelig hverdag

 Epilog

 Tak

 Kolofon

 0

Forside

Forord

Sammenbrud

Mere for pengene

Afgørelsen

Lockouten er løs

Rutinen sætter ind

Rustne stemmer og
metaltræthed

Selvrespekt

Tilbage til en helt
almindelig hverdag

Epilog

Tak

Kolofon

0

Se talen fra KLF's fest her – delt flittigt under navnet titlen Anders Bondo indrømmer.

For KL og dele af offentligheden bekræftede det den tanke, de hele tiden havde haft. Lærerne ville i virkeligheden selv bestemme det hele. KL-formand Erik Nielsen sagde til Ritzau, at Bondo i talen indrømmede, hvad det hele handler om – nemlig at Danmarks Lærerforening ikke vil opgive deres ret til at bestemme over skolen.

Det var dog slet ikke det, der var pointen, forklarede Anders Bondo efterfølgende i flere medier.

"Det, jeg reagerede på i talen, var den forældede 60'er-retorik, hvor KL igen og igen pointerer, at al magt skal tilbage til skolelederen. Al forskning viser, at skolelederen skal lede i samarbejde med lærerne. Det kalder vi medledelse", sagde han og understregede, at Danmarks Lærerforening i overenskomstforhandlingerne havde tilbudt fuld ledelsesret til skolelederne, blot der blev afsat en pulje til forberedelse.

Anders Bondos tale kom meget bag på Michael Ziegler, som af en ven på Facebook blev gjort opmærksom på YouTube-klippet. Han tænkte i første omgang, at det måtte være lagt ud af Københavns Lærerforening ved en fejl. Han syntes til gengæld, det var i orden at lade Anders Bondo høre for det.

"Én ting er, at man fortæller sig – det kan alle komme til, og det skal man ikke klaskes op for. Men for mig at se er den holdning, han gav udtryk for i talen, jo netop den holdning, jeg føler, vi har mødt igennem hele forhandlingsforløbet, så jeg synes godt, vi kan tillade os at gå lidt til den og gå efter ham på det punkt – selv om jeg er sikker på, Anders Bondo fortryder det", sagde han.

Lærer Morten Jensen var med til festen fredag, hvor han nød at danse med sine kolleger i hal-bal-stemningen. Gejsten til at tage med til lockout-aktiviteter var dog ikke helt i top længere, og medieræset om Anders Bondos tale hjalp ikke på humøret. Som han skrev i sin dagbog:
 "Første 14 dage er nu gået. De har været lange som et ondt år, som min mormor, Magda, sagde. Kommende uge er flot planlagt af Amagers TR-folk; lover mig selv, at gejsten

vender tilbage i morgen. Ingen af netaviserne eller tv varsler noget om regeringsindgreb. Bondos Korsgadetales bliver endevendt, og KL skummer i alle medier; lærerne vil nu overhovedet ikke ledes af lederne, de vil selv bestemme over folkeskolen, lyder det dagen igennem! Orker ærligt talt ikke mere spin, så har sat mig på gulvet med en stak lp'er, som mit hoved trænger til at få alfabetisk orden på."

Forside

Forord

Sammenbrud

Mere for pengene

Afgørelsen

Lockouten er løs

Rutinen sætter ind

Rustne stemmer og metaltræthed

Selvrespekt

Tilbage til en helt almindelig hverdag

Epilog

Tak

Kolofon

0

I løbet af den tredje og fjerde uges lockout begyndte lærerne at mærke trætheden. Det var svært at holde gejsten oppe til at tage til demonstrationer og finde på aktiviteter.

Foto: Bo Tornvig

"Fin happening, godt budskab og tindrende satirisk, men... Jeg må med skam melde, at ydmygelsen er for stor. Sorry."

Fra lærer Morten Jensens dagbog

Rustne stemmer og metaltræthed

"Nogle tror, kassen snart er tømt for penge. Men bare rolig - vi har råd til mindst ti uger!"

Taleren fra Københavns Lærerforenings bestyrelse modtog klapsalver og hujen fra den store forsamling af Amagerlærere, som sad samlet i den mørke Amager Bio. Et par steder i salen blev talerens ord dog ikke mødt med helt samme begejstring.

"Åh!", lød det fra en lærer med matte øjne.

"Hvad så, hvis man virkelig ikke har lyst til, at det fortsætter?" spurgte hun sin sidekammerat gennem larmen.

Selv om lærerne stadig kæmpede og trofast mødte op, begyndte trætheden at ramme i løbet af den tredje lockout-uge. Desuden var der den følelse, som mange havde under hele lockouten: De følte sig magtesløse, ydmygede og kørt over, fortalte tillidsrepræsentantsuppleant ved Sundbyøster Skole Dorte Madsen. Hun og kollegerne havde det også vanskeligt med ikke at vide, hvornår lockouten stoppede:

"Det er svært at blive ved med at finde lysten til at lave nye aktiviteter og finde på nyt".

For lærer Morten Jensen blev det nødvendigt med en timeout. Han skrev i dagbogen:

"Er flygtet til Falster. Første pjækkedag. Prikler og planter i sommerhushaven, for kulden er endelig gået af jorden. Er bange for, at min monstrøse sorte samvittighed forgifter alt, der skal spire og gro. Kollegerne er nu i gang med aktion 'Vi tager skraldet' og samler skidt og skodder op i sække, som skal afleveres til politikerne. Fin happening, godt budskab og tindrende satirisk, men... Jeg må med skam melde, at ydmygelsen er for stor. Sorry."

Følelsen af manglende anerkendelse kom også til udtryk på folkeskolen.dk, hvor mange lærere luftede deres frustrationer i artikler og debatindlæg. De følte sig ramte på deres faglige stolthed – og det gjorde ondt. I løbet af april blev det i alt til 1250 debatindlæg. Det var især mistænkeliggørelsen, som ramte hårdt. Oplevelsen af, at andre tænkte, at lærerne ikke lavede noget og tog tidligt fri.

"Det kan godt være, at vi kan være mere fleksible på nogle områder, men det ville være dejligt med lidt anerkendelse og respekt", sagde lærer Lenni Byskov-Lund fra Abildgårdsskolen i Odense.

Men frustrationerne fik ikke lærerne til sige, at de nu ville lægge sig fladt ned og skrive under på KL's krav. Tværtimod. Og fremmødet til aktiviteterne var stadig stort.

En af de lærere, der holdt fanen højt, var **'ansigtet på plakaten'**: **Ditte Jensen**. Hun har været lærer i 7 år og undervist på Fuglsanggårdsskolen i Virum alle årene. Det var hende, der gennem både videohilsen og kampagneplakater og -annoncer fra DLF lagde navn, ansigt og stemme til DLF's kommunikation udadtil. Under hele lockouten brugte hun desuden op til fire timer om dagen på at forsvare lærernes arbejde gennem Twitter, Facebook, debatindlæg, åbne breve til ministre og daglige samtaler med folk på gaden.

"Jeg har også været en af dem, der sad ved middagselskaber og hørte folk snakke om, at lærere har et deltidsjob, hvor jeg bare har smilet og ikke taget den op. Men nu bliver vi simpelthen nødt til at gøre det", sagde hun.

*

Imens buldrede medierne videre med masser af stof om lockouten. Målinger viste, at over halvdelen af danskerne nu gik ind for et lovindgreb. De Radikale i hovedstaden sendte et åbent brev til partifællerne på Christiansborg med en opfordring til at udskyde konflikten i et år, så der ville være tid til at tage rundt i landet for at spørge lærere,

Lærer Ditte Jensen fra Fuglsanggårdsskolen i Virum var 'ansigtet på plakaten' i Danmarks Lærerforenings annoncer. Hun brugte gennem hele lockouten mange timer på at forsvare sit arbejde, men hun er glad for, at hendes plads i annoncen gav hende muligheden for at sige sin mening offentligt – og hun gjorde det gerne igen.

elever og forældre om, hvordan en god skole skulle skrues sammen. Samtidig viste en måling, at lærerne flygtede fra regeringspartierne, og at enkelte følte sig så partiløse, at der blev talt om at starte et nyt parti.

KL skruede op for retorikken ved at sende næstformand Erik Fabrin i Berlingske Tidende med en kommentar. KL's hensigt var at tømme lærernes strejkekasse for at tvinge dem til forhandlingsbordet, sagde han og henviste i den forbindelse til pædagogerne og sygeplejerskernes strejke i 2008, som endte med, at de måtte komme "på deres grædende knæ" og bede om at få afsluttet konflikten.

"Det er samme scenarie, vi ser nu", sagde han til Berlingske.

Hvis der var noget, lærerne ikke ønskede, så var det at komme krybende på grædende knæ. Det påpegede Anders Bondo gentagne gange i den efterfølgende tid. Lærerformanden mente ligefrem, at Erik Fabrins udtalelse hjalp lærerne med at holde gejsten oppe.

Samtidig kæmpede skolelederne for neutralitet. Formand for Skolelederforeningen Anders Balle erklærede, at han befandt sig i et krydspres mellem ledere, der ønskede større opbakning til lærerne, og ledere, der gerne ville ud af Lærerforeningen. Fordi skolelederne støttede KL's krav om at få afskaffet bindingerne i arbejdstidsaftalen, var mange lærere kritiske over for den rolle, skolelederne spillede i konflikten, og hvilken side de holdt med.

"Vi har hele tiden haft det udgangspunkt, at vi står på en tredje position. Vi er ikke i lommen på hverken DLF eller KL, og vi skal kunne rumme mange holdninger", sagde skolelederformanden.

Debatten om foreningens konfliktlån til medlemmerne kom også til at fylde stadigt mere, efterhånden som også de bagudlønnede blev klar over, at de kom til at mangle en månedsløn. At lærernes feriepenge også ville blive tilbageholdt, hjalp ikke på humøret.

Mange havde svært ved at forstå, hvorfor foreningen havde valgt en lånemodell frem for at udbetale konfliktstøtte. Som lærer Morten Jensen skrev i sin dagbog:

"Sidder i forsejlet mørke i Amager Bio sammen med hele distriktet og sekretariatschefen fra Københavns Lærerforening. Han fortæller os, hvor glade vi skal være for, at lærerne i 60'erne og 70'erne har fyldt vores strejkekasse, som vi nu kan låne af til 4,5 procent i rente og omtrent 2000 kroner i oprettelsesgebyr. Gad vide om vores for-lærere vidste, at det var dén model, de gik og betalte solidarisk til?"

Netop konfliktlånemodellen og det faktum, at lærerne kunne holde længe endnu, var med til at lægge pres på politikerne. Udsigten til, at lærerne kunne holde til flere

"Vi er ikke i lommen på hverken DLF eller KL, og vi skal kunne rumme mange holdninger".

Formand for
 Skolelederforeningen
 Anders Balle.

ugers fortsat konflikt, bekymrede også KL-forhandleren Michael Ziegler. Som forhandler oplevede han sig ikke presset, men personligt begyndte han at føle sig slidt.

*

"Der er 600.000 gidsler, som får deres hverdag rykket op med røde uden at have noget med det at gøre".

Vera Rosenbeck, Danske Skoleelevers formand.

Da lockouten gik ind i sin fjerde uge, gav også forældrene kraftigt udtryk for deres frustrationer over at skulle passe børn og arbejde på samme tid – og samtidig se deres børn gå glip af undervisningen. De viste blandt andet deres utilfredshed med lockouten til demonstrationer foran 15 rådhus lande over. Formanden for Skole og Forældre Mette With Hagensen mente, smertegrænsen for alvor var ved at være nået.

Den holdning delte Danske Skoleelevers formand Vera Rosenbeck. For hende var den tredje lockout-uge grænsen for, hvornår konflikten skulle stoppe for at undgå en aflysning af 9.- og 10.-klassernes skriftlige afgangsprøver i maj med en acceptabel forberedelsestid.

"Der er 600.000 gidsler, som får deres hverdag rykket op med røde uden at have noget med det at gøre", sagde hun.

Flere end 67.000 afgangselever var ramt af lockouten. De mistede i gennemsnit 4,6 lektioners undervisning om dagen. De lærere, som havde afgangsklasser, sad mere og mere uroligt på stolene, efterhånden som tiden gik, og de kunne se, deres elever ikke ville få tid til at forberede prøverne. Det vakte også uro, da både Skoleledernes formand Anders Balle og børne- og undervisningsminister Christine Antorini meldte ud, at det kunne blive nødvendigt at indhente undervisningen på eftermiddage og i weekender.

Onsdag 24. april var de skriftlige prøver rykket så tæt på, at skolelederformanden opfordrede børne- og undervisningsminister Christine Antorini til at udskyde afgangsprøverne, fordi eleverne ikke ville have nok tid til at forberede sig på prøverne. Samme aften kom en pressemeddelelse fra ministeriet: De skriftlige prøver skulle flyttes, og de endelige datoer ville blive meldt ud snarest.

Samtidig meldte næstformand i Danmarks Lærerforening Dorte Lange ud, at lærerne og DLF nu var nødt til at gå i gang med en mere langsigtet planlægning af lockouten. Der skulle gøres en indsats for at sikre, at ingen kørte død undervejs. Man skulle tænke på den lange bane.

Men så langt kom lærerne ikke.

Forside

Forord

Sammenbrud

Mere for pengene

Afgørelsen

Lockouten er løs

Rutinen sætter ind

Rustne stemmer og metaltræthed

Selvrespekt

Tilbage til en helt almindelig hverdag

Epilog

Tak

Kolofon

0

Torsdag den 25. april klokken 10 trådte de tre ministre til talerstolene i Spejlsalen for at præsentere det udspil til et lovindgreb, som Folketinget vedtog 30 timer senere.

Foto: Thomas Arnbo

Forside

Forord

Sammenbrud

Mere for pengene

Afgørelsen

Lockouten er løs

Rutinen sætter ind

Rustne stemmer og metaltræthed

Selvrespekt

Tilbage til en helt almindelig hverdag

Epilog

Tak

Kolofon

0

"Jamen, pengene, Mette, hvor er pengene?"

Anders Bondos kommentar, da Mette Frederiksen fortalte ham om lovindgrebet

Selvrespekt

"Indgrebet kommer i dag".

Det var ikke første gang, der gik rygter, men denne gang viste det sig at være sandt.

DR's nyhed klokken seks om morgenen torsdag 25. april startede 30 timers hæsblesende aktivitet. Da de var overstået, var folkeskolen forandret.

Den dag var Anders Bondo igennem hele den mørke side af følelsesregistret. Officielt fik han besked om indgrebet, da beskæftigelsesminister Mette Frederiksen ringede til ham ti minutter inden det pressemøde, hvor det blev offentliggjort. Da han havde fået overskrifterne, husker han, at han spurgte:

"Jamen, pengene, Mette, hvor er pengene?"

Det handlede om de penge, som lærerne ved overenskomstforhandlingerne i 90'erne havde lagt i, at ældre lærere havde ekstra fridage, samt midler, som var blevet brugt på ekstra forberedelsestid og tid til at varetage klasselæreropgaven. Samlet havde det ifølge DLF's beregninger en værdi af 297 millioner kroner i alt på det kommunale og statslige område – ud over de midler, som allerede var lagt ind i lovforslaget.

Hele dagen skulle han og hans embedsmænd forfølge spørgsmålet om, hvor pengene blev af.

At indgrebet pludselig blev en realitet, kom ikke bag på nogen. Det overraskende var, at konflikten havde fået lov til at køre så længe. DLF havde med sin lånemodell sikret sig, at man kunne holde mindst ti uger. Og da det viste sig, at kun halvdelen af lærerne optog lån, kunne DLF's strejkekasse holde endnu længere. Det blev klart, at et

indgreb var eneste vej ud af konflikten, hvis den ikke skulle fortsætte mindst frem til sommerferien. Lærerne ville ikke "komme på deres grædende knæ", som KL-næstformanden havde håbet.

Derfor var spørgsmålet mere, hvordan indgrebet ville komme til at se ud. Her var der spænding fra morgenstunden.

*

"Ej, det er løgn!", råbte han, da det gik op for ham, at lovindgrebet imødekom KL's krav.

Klokken 10 trådte statsminister Helle Thorning-Schmidt, børne- og undervisningsminister Christine Antorini og beskæftigelsesminister Mette Frederiksen frem bag tre talerstole i Statsministeriets spejlsal med korte jakker og beslutsomme miner. Ifølge medierne havde regeringen siddet om natten og forberedt indgrebet, men det kunne man ikke se på de tre.

Statsministeren indledte:

"Konflikten på lærerområdet har nu varet i næsten fire uger. Situationen er, at der i lang tid ikke har været nogen reel forhandling mellem parterne: Og der er ingen tegn på, at det vil ændre sig fremadrettet. Samtidig har vores børn og vores unge ikke fået undervisning i næsten fire uger", lød de velforberedte ord.

Herefter blev selve lovforslaget præsenteret.

I korte træk gik indgrebet ud på, at lærerne fra august 2014 ikke længere ville have ret til at forhandle arbejdstidsregler med kommunen. Aldersreduktionen skulle udfases, og lærerne ville få i alt omkring 3.000 kroner årligt i lønforhøjelse.

Anders Bondo så præsentationen på tv i kommunikationsafdelingen ved siden af sit kontor.

"Ej, det er løgn!", råbte han, da det gik op for ham, at lovindgrebet imødekom KL's krav. Han var lamslået over, at der ingen indrømmelser var til lærerne.

Derefter gik embedsmændene i gang med at læse sig igennem det 74 sider lange lovudkast, som netop var blevet offentliggjort, for at regne på, hvordan økonomien hang sammen. Ingen havde konsulteret DLF på forhånd for at sikre sig teknisk assistance. At KL havde været konsulteret, som det kom frem senere på dagen, var en ekstra torn i øjet på en dag, der allerede var tornefyldt. Og at chefforhandler Michael Ziegler gav udtryk for, at KL skam også var utilfreds – fordi aldersreduktionen ikke blev afskaffet hurtigt nok, og fordi der kom flere regler for opgørelser af arbejdstiden – oplevedes nærmest som en provokation.

Anders Bondo holdt et pressemøde, hvor han gav udtryk for sin frustration og vrede – og derefter begav han sig over til Christiansborg. Han troede ikke på, at der kunne ændres i

teksten. Men han håbede stadig at kunne forklare politikerne, at der var fejl i beregningerne, og at lærerne blev snydt.

"Det værste er deres kynisme. Jeg er i oprør".

Dorte Madsen, tillidsrepræsentantsuppleant på Sundbyøster Skole.

Han forsøgte sammen med sekretariatschef og forhandlingsleder i DLF og forhandlingslederen i LC at foretræde for beskæftigelsesudvalget for at forklare, at der i regnestykket manglede 297 millioner kroner fra overenskomstforhandlingerne i 90'erne. Men han kom til at vente mange timer på den lange bænk ude på gangen, før delegationen kom til. De bad om at få indblik i regeringens beregninger. Det blev afslået.

Mens lovforslaget således blev presset igennem lovmaskineriet på Christiansborg, begyndte lærerne spontant at samles på Slotspladsen. De var frustrerede. Nogle græd.

"Så giver de os en lønstigning. Det har vi jo slet ikke bedt om. Og så står de der ved presse mødet og er totalt følelseskolde, ministrene. Det værste er deres kynisme. Jeg er i oprør", sagde Dorte Madsen, lærer og tillidsrepræsentantsuppleant på Sundbyøster Skole på Amager.

Kort før kl. 16 begav Anders Bondo sig ud på Slotspladsen.

Han måtte selv stryge en tåre væk, da han ankom til Slotspladsen. Han var træt helt ind til knoglemarven og kørte på de yderste kræfter. Han zigzaggede sig gennem de frustrerede lærere på pladsen. Mange ville gerne tale med ham, og folk begyndte at klappe.

Har vi tabt, Anders?", spurgte en lærer, da Anders Bondo bevægede sig igennem mængden af demonstranter.

Foto: Thomas Arnbo

"Det er ikke et indgreb, det er et overgreb".

Anders Bondo i sin tale til lærerne torsdag den 25. april.

Da Anders Bondo kravlede op ad stigen til den interimistiske talerstol på Slotspladsen, havde han svært ved at få ørenlyd. Klapsalverne ville ingen ende tage.

"An-ders, An-ders, An-ders" lød det, som det havde lydt i hele den seneste måned.

Bondo var stadig samlingspunkt:

"Det er... det er... Det er en følelse, jeg aldrig har haft i mit liv", sagde han og pustede ud i et kraftigt suk, som gav genlyd i mikrofonen. "Skuffelse. Dyb, dyb skuffelse. Og det er mærkeligt, for vi vidste det jo godt. Vi har været op mod aftalt spil".

Han talte uden manuskript.

"Det er ikke et indgreb, det er et overgreb", udbrød han.

Han forklarede, at en lærer på vej op til talerstolen spurgte ham: "Har vi tabt, Anders?".

"Jeg svarede: 'Ja, vi har tabt. Men vi har ikke tabt vores selvrespekt'". Klapsalen overdøvede de næste mange ord. Lærerne var kørt over. Men de havde holdt fanen højt.

Se Anders Bondos tale fra den spontane demonstration.

*

Anders Bondo blev længe på Slotspladsen og snakkede og krammede med alle, der kom hen til ham. Det gav ham styrke at mærke opbakningen.

Til sidst gik han tilbage til Christianborg for at forfølge sagen om pengene. Sammen med den øvrige delegation nåede han at overvære et samråd, som fik hans puls helt op at ringe igen. Finansminister Bjarne Corydon og beskæftigelsesminister Mette Frederiksen var i samråd om indgrebet. Her blev de flankeret af Barbara Bertelsen og Niels Gotfredsen, henholdsvis direktør og vicedirektør i Moderniseringsstyrelsen, som havde været Anders Bondos modparter i de statslige forhandlinger.

Det var en knaldrød klud foran Anders Bondo at se de to i rollen som de embedsmænd, der leverede rådgivningen af ministeren til et indgreb, som flugtede med deres krav under forhandlingerne.

Enhedslisten borede i spørgsmålet om aftalt spil, men stødte mod Bjarne Corydons beredvillige indrømmelse af, at man jo naturligvis havde konsulteret hinanden, men uden at aftale noget.

Mette Frederiksen bekræftede senere fra Folketingets talerstol, at Moderniseringsstyrelsen havde været "en central aktør også i tilblivelsen af lovforslaget", ligesom KL og regionerne havde ydet teknisk bistand.

På Christiansborg meldte alle partier på nær Enhedslisten og Liberal Alliance ud, at de støttede regeringsindgrebet – selv om Alex Arendtsen fra Dansk Folkeparti sagde, at partiet ville stemme ja med "grædende fingre". Partiet stillede et ændringsforslag, som ville sætte et loft over, hvor meget den enkelte lærer skulle kunne pålægges at undervise, men meddelte samtidig, at de ville stemme for under alle omstændigheder.

Karen Ellemann fra Venstre syntes, at forslaget var godt. Partiet støttede regeringens hensigt om at indføre arbejdstidsregler, som svarede til andre offentligt ansatte, og var tilfreds med, at der var afsat en pulje til lærernes efteruddannelse.

Enhedslisten fremsatte to ændringsforslag. Det ene foreslog at tage hele indgrebet af bordet. Det andet i hvert fald delvist at videreføre aldersreduktionen. Per Clausen ålede Dansk Folkeparti igennem for deres lærervenlige holdning uden konsekvenser. Hvortil Alex Arendtsen svarede, at Enhedslisten jo selv havde stemt regeringen ind og dermed selv var ansvarlig for den. Men ellers var opbakningen massiv. Alle ville have afsluttet konflikten og stolede på Mette Frederiksen, som kaldte det et afbalanceret indgreb. I alt blev der stillet 92 spørgsmål til lovforslaget.

Næste formiddag 10.36 mødtes alle partierne til endnu et åbent samråd. De 92 spørgsmål var blevet besvaret i løbet af natten – selv om udvalget klagede over, at de havde siddet og ventet på svar og til sidst fik at vide, at Mette Frederiksen var taget hjem. Ministeren undskyldte mange gange over for udvalget.

"Lovforslag 215 er vedtaget. Lock-out'en er slut. Tak til alle forældre og børn for god håndtering af krævende dage!"

Margrethe Vestager på
Twitter

Hun sagde, at hun ikke kunne bakke op om ændringsforslagene og forklarede, at hun ikke mente, at lærerne skulle arbejde mere efter indgrebet. Det var bare bindingerne på arbejdstiden, som skulle væk.

Efter en kort anden- og tredjebehandling i salen vedtog Folketinget klokken 16.08 loven L215.

Margrete Vestager skrev på Twitter kl. 16.24:
"Lovforslag 215 er vedtaget. Lockouten er slut. Tak til alle forældre og børn for god håndtering af krævende dage!"

Lærerne skulle tilbage på arbejde.

Store papfigurer, bannere og flag bød lærerne velkommen tilbage på Skolen ved sundet på Amager.

Foto: Thomas Arnbo

"Jeg vil udføre mit arbejde for elevernes skyld. Men tag ikke fejl – indeni er jeg rasende, og jeg glemmer det aldrig!"

Lærer Ditte Jensen på sin blog på [folkeskolen.dk](https://old.folkeskolen.dk)

Tilbage til en helt almindelig hverdag?

Lærer Cathrine Dick svinger cyklen ind foran Skolen ved Sundet, mens eleverne myldrer forbi. Ved døren står en tjenestemandsansat og byder indenfor til kaffebord. Eleverne har bygget tre meter høje papfigurer af to lærere, som står i aulaen, pyntet med et 'Velkommen'-banner.

"Hvor er det dejligt at se dig indenfor", siger den pædagogiske leder og giver Cathrine Dick et kram.

Hun henviser til de mange kolde morgener under lockouten, hvor hun tog en kop kaffe med ud til de lockoutede lærere udenfor.

"Det er dejligt at være tilbage", svarer Cathrine og sender brede smil og vink til elever, forældre og kolleger på vej op til klasseværelset, hvor 6.x står tæt pakket og venter.

Selv om gensynsglæden kan mærkes, da lærerne mandag 29. april møder på arbejde igen efter fire ugers lockout, står skuffelsen over regeringsindgrebet som en mur indeni. Lærerne føler sig kørt over af de politikere, som mange selv har været med til at stemme ind i regeringen.

Men lockouten er ovre, og det er nødvendigt at få en hverdag til at fungere igen – også selv om den første dag er meget langt fra normalen. Cathrine Dick regner med, at det meste af dagen vil gå med at få snakket det hele igennem med de elever, som ikke forstår, hvad der er sket: "Jeg har ikke planlagt noget, og det at møde uforberedt er ikke en rar følelse. Men jeg ved jo ikke, hvad jeg skal ind til".

Lærer Cathrine Dick brugte en stor del af den første dag på at tale med eleverne om, hvordan de havde oplevet lockouten.

På trods af mange skolars festlige modtagelse af lærerne, er første dag tilbage ikke en positiv oplevelse. Heller ikke for ansigtet på DLF's annoncer, Ditte Jensen. Hun er faktisk slet ikke sikker på, om hun stadig vil være lærer. På [sin blog](#) på folkeskolen.dk skriver hun, hvordan lærerne på hendes skole enten har tårer i øjnene, emmer af frustration eller syder af raseri. Selv kan hun mærke en knude i maven, da hun går ned ad gangen for at møde sine elever. Hun er selv forbavset over, at hun kan skubbe det til side, mens hun underviser. Men bagefter kommer det igen. På sin blog skriver hun:

"Christine, Michael, Bjarne og Helle; Hvis I skulle få lyst til at træde ud i min virkelighed, den virkelighed, I bag jeres skriveborde økonomistyrer og lovgiver om, vil I finde mig med rank ryg, fremadrettet blik og et smil på læben. Jeg vil udføre mit arbejde for elevernes skyld. Men tag ikke fejl – indeni er jeg rasende, og jeg glemmer det aldrig!"

Hun udtrykker mange læreres følelse. Morten Jensen oplever også, at der er morgenbrød, en glad chef og flag, men selv er han vred:

"Det er virkelig rørende, hvor meget de har savnet os. Men mest af alt tænker jeg: "Ka' I få de flag ned!". Der er ingenting at fejre."

*

Lærernes behov for at give udtryk for deres følelser fortsætter efter den første dag tilbage på skolen. 1. maj-arrangementerne om onsdagen bærer tydeligt præg af lærernes frustrationer. Flere steder i landet er lærerne mødt op med bannere og har ikklædt sig T-shirts med forskellige tilkendegivelser.

Foto: Claus Hagensen/Chili

Lærerne viste deres utilfredshed med regeringen til adskillige 1. maj-arrangementer landet over. I Aarhus holdt lærerne sure smileys i vejret under Statsministerens tale.

I Aarhus drukner Helle Thorning-Schmidts tale i pift og buh-råb. Lærerne havde dog aftalt ikke at buhe, men i stedet holdt de sure smileys i vejret for at signalere deres utilfredshed, og mange vælger også at vende ryggen til statsministeren under talen. Finansminister Bjarne Corydon oplever det samme ved sin tale.

Samme dag vælger den sidste socialdemokrat i DLF's hovedstyrelse, Birgitte Baktoft, at melde sig ud af Socialdemokratiet. De seks medlemmer af Socialdemokratiet i hovedstyrelsen har dermed alle forladt partiet.

Den næstsidste, Niels Christian Sauer, afleverer sin udmeldelse umiddelbart efter regeringens beslutning om et indgreb. For Birgitte Baktoft bliver det også indgrebet i lærerkonflikten, der slår hovedet på sømmet.

"Den 'stålsathed', hvormed regeringen udfører de teknokratiske embedsmænds politik, er beskæmmende. Det kan godt være, at de liberalt skolede embedsmænd anser det for "nødvendig politik" – jeg forventede, at Socialdemokraterne ville føre den rigtige politik. På den baggrund kaster jeg håndklædet i ringen", skriver hun i sin udmeldelse.

Nu skulle regningen i foreningen så betales.

Her bliver princippet, at omkostningerne ved lockouten bliver ligeligt fordelt, og at strejkekassen ikke skal fyldes op.

"Alle, der har optaget et lån, skal naturligvis betale lånet tilbage, men Danmarks Lærerforening vil bruge foreningens stærke økonomi til at afbøde konsekvenserne af konflikten. For os har det været vigtigt at fokusere på solidaritet og retfærdighed i foreningen og imellem medlemmerne" siger Per Sand, formand for Organisationsudvalget i DLF.

Efter diverse mellemregninger ender udgiften på gennemsnitligt 107 kr. om måneden per medlem.

Men skolelederne er ikke tilfredse:

"Skolelederne føler sig slet ikke som en del af den her konflikt. Konflikts tema var lærerarbejdstid – og netop når det handler om arbejdstid, så sidder skolelederne på arbejdsgiversiden – og så skal de finansiere lønmodtagernes konflikt. Det virker urimeligt", siger skoleledernes formand Anders Balle.

Men skolelederne er ikke tilfredse

Debatten ender med, at Anders Balle på Skolelederforeningens repræsentantskabsmøde kunne fortælle de hundrede fremmødte skoleledere, at Skolelederforeningen finansierer konfliktkontingentet.

En lille uges tid senere kommer det næste slag dog: På det ekstraordinære repræsentantskabsmøde vedtager skolelederne at arbejde for at opnå uafhængighed af Danmarks Lærerforening.

En anden efterdønning, der heller ikke lægger sig med det samme, er, hvad de sparede lærerlønninger skal bruges til ude i den enkelte kommune. FTF har beregnet, at kommunerne i alt har sparet 48 millioner kroner om dagen – et godt stykke over en halv milliard kroner i alt. Det er op til kommunerne selv at afgøre, hvad pengene skal bruges til. Mange kommuner vedtager at bruge pengene til skolerne og til erstatningsundervisning. Det gælder for eksempel i Kolding, hvor kommunen vælger at erstatte samtlige timer.

Men nogle kommuner sender pengene ind i kommunens hovedkasse til at dække forskellige former for underskud. Det stemmer ikke lærerne blidere. Kredsformand i Esbjerg, Kenneth Nielsen, er forarget:

"Lærerne har stadig en bitterhed fra lockouten. Folk, der har frosset i fire uger, kæmpet for god undervisning og gode vilkår, oplevet et ensidigt lovindgreb og bagefter skal se en indstilling fra byrådet, der gør vilkårene endnu dårligere. Det er for mig at se at sparke på nogle, der ligger ned".

Mange regner med, at brugen af lockoutmillionerne kan blive et politisk tema, når der til efteråret 2013 skal være valg til kommunalbestyrelserne rundt om i landet.

*

Lockouten har således sat sig dybe spor. Ikke bare politisk og fagligt; også hos flere af hovedpersonerne har konflikten født personlige forandringer og nye tanker.

Foto: Klaus Holsting

Den dagbogsskrivende lærer Morten Jensen er stærkt krænket over at blive mødt med fordomme om at være doven. Det er første gang, han føler sig så personligt ramt af et politisk tiltag, og han er en af dem, som har meldt sig ud af Socialdemokratiet. Han er begyndt at tage handsken op, når han møder folk, som fortæller ham om hans arbejde.

"Jeg blander mig jo ikke i, hvordan de løser deres arbejde, og hvor mange pauser de holder, så jeg synes, det er for groft, at de blander sig så meget i mit arbejde", siger han.

Han er dog ikke bange for fremtiden, fordi han stoler på, at ledelsen vil kunne få tingene til at hænge sammen.

Kommer der ikke tid nok til forberedelse, må lærerne tage kampen, tænker han.

Foto: Klaus Holsting

"Vi lagde os ikke fladt ned, og det har været med til at bevare vores selvrespekt som profession. Det er jeg stolt af".

Anders Bondo

Foto: KL

"Vi var i zoologisk have og fejrede, at jeg fik mit liv tilbage".

Michael Ziegler

Foto: Bo Tornvig

Lærerforeningens formand, Anders Bondo, er stadig ikke helt tilbage til hverdagen igen:

"Jeg sover stadig kun 3-4 timer hver nat – her den anden nat vågnede jeg klokken halv tre og skrev noget i forhold til reformforhandlingerne. Jeg tænker konstant på den nye virkelighed, lærerne står over for", siger han.

Det er kommet bag på ham, at politikerne ikke har lyttet mere til lærerne. Og han ville ønske, at det var lykkedes at forklare bedre, at der var tale om aftalt spil. At der slet ikke blev gennemført reelle forhandlinger.

Til gengæld er han meget imponeret over det store sammenhold og den entusiasme, lærerne har vist.

"Vi lagde os ikke fladt ned, og det har været med til at bevare vores selvrespekt som profession. Det er jeg stolt af", siger han.

Michael Ziegler fra KL havde set frem til forhandlingerne med "nogen bæven", for han vidste godt, at det ville være svært. Men han havde alligevel ikke forventet, at det ville blive så hårdt – også personligt.

Han brød sig ikke om at få skurkerollen i historien, og han ved godt, at mange lærere er sure på ham.

"Det forstår jeg egentlig godt", siger han.

Han er dog sikker på, at det nok skal lykkes at få et godt samarbejde op at stå igen. Og han er lettet over at få sit liv tilbage.

Personligt førte konflikten til, at han fik en kæreste, da en gammel veninde så ham i tv og inviterede ham til at genoptage venskabet via Facebook.

"Vi var i Zoologisk Have og fejrede, at jeg fik mit liv tilbage".

Sidst, men ikke mindst, er der ansigtet på plakaten, Ditte Jensen. Den 32-årige lærer står tilbage med en følelse af tomhed og tvivl, selv om hun stadig godt kan lide at undervise. Hun har altid været stolt over at være lærer, men nu er hun ikke sikker på, at hun kan blive ved. Hun er brudt grædende sammen på skolen, og hun orker næsten ikke at sige til folk, at hun er lærer mere. Hun oplever, at de møder hende med meget stærke holdninger og fordomme.

For Ditte er det værste dog, at hun frygter at kunne blive nødt til at gå på kompromis med det, hun får løn for – og

med sine egne overbevisninger om, hvad det kræver at levere god undervisning.

Som hun siger:

"Jeg er ked af, at min datter skal starte i den nye skolevirkelighed i 2014".

Epilog

Det står allerede nu klart, at lærerlockouten på flere områder har skabt historie og kommer til at trække spor frem i tiden.

Det har været en voldsom oplevelse for mange lærere, som med deres tjenestemandstraditioner er præget af en stærk loyalitet og følelse af kald over for deres arbejde, at opleve sig selv som genstande for en så voldsom konflikt. Hvilken betydning det vil få i fremtiden, kan ingen endnu vide. Men virkningen kan næppe overvurderes.

Det er første gang, en offentlig arbejdsgiver lockouter sine ansatte, uden at de selv har varslet en strejke, fortæller blandt andre arbejdsmarkedsforskerne Henning Jørgensen og Flemming Ibsen, Aalborg Universitet. Det er efter deres vurdering et varsel om nye tider i forhandlingerne på det offentlige arbejdsmarked.

Den danske model har været meget omdiskuteret undervejs. Forskerne har under forløbet været uenige om, hvorvidt den danske model er sat ud af kraft, når arbejdsgiverne formelt eller uformelt kan spille på, at politikerne vil bakke dem op med et indgreb, hvis de ikke kan forhandle sig frem til noget.

Arbejdsmarkedsforsker Jesper Due, som var med til at opfinde begrebet den danske model, mener dog ikke, at forløbet udfordrer lige præcis modellen. Truslen retter sig snarere mod den danske forhandlingskultur, der betyder, at man går efter en løsning, som begge parter kan leve med.

Andre peger på, at modellen grundlæggende er skabt til det private arbejdsmarked, og at de særlige forhold på det offentlige arbejdsmarked aldrig har været tænkt ind i modellen, da de offentligt ansatte i 70'erne gik fra at være tjenestemænd til at blive overenskomstansatte. De mener, at den danske model forudsætter en arbejdsgiverpart, som også presses økonomisk af en konflikt – og ikke som i lærernes tilfælde ligefrem tjener penge på den.

Forskerne peger dog også på, at det ville have skabt et større pres på arbejdsgiverne, hvis den øvrige fagbevægelse havde varslet sympatikonflikter og bakket lærerne op. Det skete stort set ikke. Tværtimod udtalte formand i Dansk Metal, Claus Jensen, at konflikten var 'lige efter grønsættebogen'.

Formanden for FTF, Bente Sorgenfrey, var til gengæld ude at pege på, at lockout var forbudt på det offentlige arbejdsmarked i flere andre lande og også burde være det i Danmark. Flere foreslår, at der nedsættes en kommission, som skal se på, hvordan forhandlingerne skal foregå i fremtiden.

Et andet træk ved konflikten, som peger ud i fremtiden, er den konsekvente brug af bestemte ord til 'frame', altså at sætte rammerne for, hvordan konflikten forstås.

Retorikprofessor Christian Koch fra Københavns Universitet peger på, at når KL og finansministeren anvender ordet "normalisering" om deres krav, er det et retorisk kneb, som implicerer, at alle er enige i, at det, man bekæmper, er unormalt. På samme måde har "modernisering" framet lærerne som dem, der er forstokkede og gammeldags. Lærernes undervisning er også beskrevet i klokketimer i stedet for lektioner. 16 timer lyder af mindre end 23 lektioner, selv om det er præcis det samme antal minutter.

På den anden side har DLF og den øvrige fagbevægelse brugt ord som "matchfixing" og "aftalt spil" for at beskrive KL og Finansministeriets alliance. Ord som "den hemmelige arbejdsgruppe" blev også standard for samtalen om konflikten. Ligesom "discount-undervisning" blev lanceret som en beskrivelse af helhedsskolen.

Men spørgsmålet er, om denne kamp, med lærerne som statister, rummer konturerne til et endnu større, langsigtet drama. Forskere har peget på, at fremtiden vil bringe meget mere af det, lærerne nu har oplevet.

For ifølge dem skal lærerkonflikten ses som et led i en større reform af, hvordan den offentlige sektor bliver styret.

Sigge Winter Nielsen fra Københavns Universitet kalder lærerne for "forsøgskaniner" i en ny model for velfærdsstaten. Den bygger på den præmis, at skattestigninger ikke er en mulighed, og der derfor skal skaffes flere midler på anden vis.

Professor Michael Baggesen Klitgaard fra Institut for Statskundskab på Syddansk Universitet forventer, at der kommer mange lignende krav til de offentlige overenskomster, i takt med at Finansministeriet hvert år kræver effektiviseringer. Netop i overenskomsterne findes

Hvis lærerne har været forsøgskaniner, er selve forsøget næppe slut endnu.

effektiviseringsfrugter, som ikke er plukket endnu, lyder analysen.

Forskerne forudser derfor, at de 12 milliarder, som der skal spares via regeringens såkaldte Moderniseringsreform frem mod 2020, i høj grad skal indhøstes blandt de 800.000 offentligt ansatte. Ømme punkter er blandt andet den gratis frokostpause og reguleringsordningen, som sikrer, at de offentlige lønninger følger med de private. Ovenfra kommer også et ønske om at kunne honorere de dygtigste medarbejdere og indgå flere lokale aftaler.

Hvis lærerne har været forsøgskaniner, er selve forsøget næppe slut endnu.

Tak

Journalisterne på Folkeskolens redaktion har skrevet de fleste af de artikler, som ligger bag fortællingen: Esben Christensen, Maria Becher Trier (som har skrevet første kapitel), Ann-Sofie Warnich, Helle Lauritsen, Pernille Aisinger, Stine Grynberg Andersen, John Villy Olsen, Karen Ravn, Henrik Ankerstjerne Hermann. Også tak til Henrik Stanek, Jan Kaare, Andreas Brøns Riise, Jesper Nørby og Lise Frank og Bente Heger.

Tak til Hakon Mosbech, Zetland, for kyndig konsulentbistand.

Tak til alle lærerne, som har delt ud af deres tanker og erfaringer undervejs.

Tak til Københavns Lærerforening for lån af dele af Morten Jensens dagbog.

Kolofon

Knockout – Fortællingen om lærerlockouten

Hanne Birgitte Jørgensen og Jennifer Jensen
© Hanne Birgitte Jørgensen og Jennifer Jensen – Fagbladet Folkeskolen

Konsulent: Hakon Mosbech, Zetland
Foto: Taget af journalister på redaktionen, hvor andet ikke er angivet.
Forsidefoto: Torkil Adersen/Scanpix, Kasper Palsnov/Scanpix, Klaus Holsting
Forside: Kenneth Schultz
Korrektur: Birgitte Momme
eMagasin: Udviklet og produceret af Datagraf Communications
Udgivet juni 2013
ISBN 978-87-996336-0-9

Fagbladet Folkeskolen
København
www.folkeskolen.dk
folkeskolen@dlf.org

Forside

Forord

Sammenbrud

Mere for pengene

Afgørelsen

Lockouten er løs

Rutinen sætter ind

Rustne stemmer og metaltræthed

Selvrespekt

Tilbage til en helt almindelig hverdag

Epilog

Tak

Kolofon

0